

Vlaams
Parlement

ingediend op **275** (2019-2020) – Nr. 1
24 april 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Tinne Rombouts

over de impact van de coronacrisis
op de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Energie

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Carina Van Cauter.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;

Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;

Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;

Gwenny De Vroe, Carina Van Cauter;

Johan Danen, Mieke Schauvliege;

Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens;

Willem-Frederik Schiltz, Bart Tommelein;

Chris Steenwegen, Tine Van den Brande;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1.	Toelichting door de minister	4
1.1.	Ruimtelijke ordening	4
1.2.	Milieu	7
1.3.	Natuur	7
1.4.	Afval	9
1.5.	Luchtkwaliteit	11
1.6.	Water	12
1.7.	Klimaat	12
1.8.	Energie	13
1.9.	Algemene vragen	17
2.	Aanvullende vragen van de leden	17
2.1.	Tussenkoms van Wilfried Vandaele	17
2.2.	Tussenkoms van Bruno Tobback	17
2.3.	Tussenkoms van Freya Perdaens	18
2.4.	Tussenkoms van Tinne Rombouts	19
2.5.	Tussenkoms van Leo Pieters	20
2.6.	Tussenkoms van Hannes Anaf	20
2.7.	Tussenkoms van Mieke Schauvliege	21
2.8.	Tussenkoms van Piet De Bruyn	22
2.9.	Tussenkoms van Gwenny De Vroe	22
2.10.	Tussenkoms van Andries Gryffroy	23
2.11.	Tussenkoms van Robrecht Bothuyne	23
2.12.	Tussenkoms van Chris Steenwegen	24
2.13.	Tussenkoms van Sam Van Rooy	25
2.14.	Tussenkoms van Johan Danen	25
2.15.	Tussenkoms van Lode Ceyskens	26
2.16.	Tussenkoms van Carina Van Cauwer	26
3.	Antwoorden van de minister	27
4.	Aanvullende tussenkomsten en antwoorden	32
	Gebruikte afkortingen	34

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie hield op 15 april 2020 een gedachtewisseling met minister Zuhail Demir over de impact van de coronacrisis op de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie. Ter voorbereiding werd aan de leden gevraagd hun vragen die ze omtrent dit onderwerp hadden vooraf door te geven. Deze werden door de minister vervolgens per thema beantwoord.

De minister verwijst in de bespreking naar een brief betreffende de sociale tarieven en de sociale maximumprijzen voor elektriciteit en aardgas die werd overgemaakt aan haar federale collega, mevrouw Nathalie Muylle, minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Armoedebestrijding, Gelijke Kansen en Personen met een beperking. Deze brief is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door de minister

1.1. Ruimtelijke ordening

Nooddecreet van 20 maart 2020

Minister Zuhail Demir stelt dat, wat ruimtelijke ordening betreft, er vragen waren over de toepassing van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 245/1*) en de daarbij voorziene vrijstelling van vergunnings- en meldingsplicht. Het gaat over een tijdelijke uitbreiding van verschillende capaciteiten, gaande van de ziekenhuiscapaciteit tot andere zorgvoorzieningen. Een bericht waarbij de overheid op de hoogte wordt gesteld, volstaat daarbij. Dit is een zeer uitzonderlijke bepaling.

Er zijn ondertussen acht initiatieven gemeld. Ze betreffen tijdelijke constructies voor triage, extra spoedopvang en de productie van handgels. Of er nog meldingen te verwachten zijn, is moeilijk in te schatten, maar elke aanvraag die aansluit bij de intentie van het decreet, zal ondersteund worden.

Opschorten openbare onderzoeken – verlenging termijnen omgevingsvergunning

Het vermelde nooddecreet voorziet ook dat de Vlaamse Regering nadere regels kan uitwerken voor de opschorting, het stuiten of de verlenging van proceduretermijnen of de tijdelijke aanpassing van procedurele of administratieve verplichtingen in diverse decreten en de uitvoeringsbesluiten erbij. Wat de vergunningsprocedures betreft, heeft de Vlaamse Regering op voorstel van minister Demir op 24 maart 2020 een reeks maatregelen goedgekeurd, meer bepaald op het vlak van de omgevingsvergunningsprocedure. Ook voor ruimtelijkeplanningsdossiers werden maatregelen genomen.

Wat de procedures voor de omgevingsvergunning en de beroepen betreft, zijn er drie maatregelen genomen, momenteel tot 24 april. Het gaat onder meer over het verlengen van de maximale beslissingstermijn voor de overheid: zestig dagen verlenging voor de gewone vergunningsprocedure met openbaar onderzoek en dertig dagen voor de vereenvoudigde vergunningsprocedure, het opschorten van de openbare onderzoeken tot na 24 april en het verlengen van de beroepsprocedure

met dertig dagen. De bouwsector en architecten vroegen zich af of dit niet tot een vertraging zou leiden, maar die beslissing is niet lichtzinnig genomen. Zo is er ook gezocht naar een middenweg om ervoor te zorgen dat niet alles stilvalt. Men had ook kunnen beslissen om alles gedurende vier maanden stil te leggen, maar dat zou niet gezond zijn voor de economie.

Tegelijkertijd is ook rekening gehouden met de regels inzake social distancing, die enkel noodzakelijke verplaatsingen toelaten. De aanpassingen zijn ook nodig om overheden toe te laten een volwaardig openbaar onderzoek te kunnen voeren en rechtsgeldige vergunningen te kunnen afleveren. Het is belangrijk dat een vergunning nadien niet kan worden aangevochten als gevolg van de civiele noodsituatie. Daarnaast mag ook geen afbreuk worden gedaan aan de rechtsbescherming van de burgers, die bepaalde dossiers te allen tijde moeten kunnen inkijken.

De beslissingstermijnen worden niet opgeschort, maar verlengd. De vergunningverlenende overheid kan een beslissing nemen en hoeft de termijnen dus niet uit te putten en doet dat ook niet op dit moment.

Adviesinstanties blijven operationeel en provinciale en gewestelijke omgevingscommissies behandelen de dossiers digitaal op tijd. Met de verlenging van de beslissingstermijn wil men vermijden dat dit in bepaalde dossiers zou leiden tot een stilzwijgende weigering waarna er helemaal opnieuw begonnen zou moeten worden. Daarnaast was het ook nodig om de termijnen te verlengen om een openbaar onderzoek met volwaardige inspraak mogelijk te maken.

De minister heeft lokale besturen aangeraden om de dossiers die behandeld kunnen worden, effectief te behandelen. De verlenging van de beslissingstermijn en de andere maatregelen betekenen immers geen algemeen uitstel. Er wordt aangeraden om, waar mogelijk, zo snel mogelijk stappen uit te voeren en te beslissen zodat de aanvrager niet te lang in het ongewisse blijft en de stilstand erger wordt.

Het organiseren van een volwaardig en rechtsgeldig openbaar onderzoek van dertig dagen is op dit moment als gevolg van de restrictieve maatregelen inzake essentiële verplaatsingen en social distancing niet mogelijk. In sommige gemeentes kunnen dossiers op afspraak ingekeken worden, maar dat is niet overal haalbaar. Bovendien is het ook niet wenselijk dat burgers zich in deze periode genoodzaakt voelen om vergunningsaanvragen in te kijken op het gemeentehuis, zeker oudere burgers die binnen de risicocategorie vallen en wellicht meer aangewezen zijn op de inzage op het gemeentehuis. Om de rechten van alle burgers te vrijwaren en om op het einde van de rit over een rechtsgeldige vergunning te beschikken, is het noodzakelijk gebleken om restricties op te leggen aan de mogelijkheden tot het organiseren van een openbaar onderzoek. Het risico is immers groot dat vergunningen die tot stand komen na een openbaar onderzoek in de huidige omstandigheden, juridisch worden aangevochten. Met de opschorting wordt de rechtszekerheid gegarandeerd.

De beroepstermijn werd om dezelfde redenen verlengd met een termijn van dertig dagen.

Op basis van vragen van de lokale besturen heeft de administratie een FAQ opge maakt die steeds geüpdatet wordt.

De opschorting van de openbare onderzoeken wordt positief ontvangen. Er waren in het begin wat vragen over wat er moet gebeuren bij openbare onderzoeken die reeds opgestart waren en opgeschort worden. In het noodbesluit is opgenomen dat alle opmerkingen en bezwaren die ingediend worden tijdens de periode van schorsing ontvankelijk zijn.

Of de periode na 24 april nog verlengd wordt, wordt onderzocht. De beslissing hangt samen met de eventuele verlenging van bepaalde noodmaatregelen van de Nationale Veiligheidsraad. Er wordt ook overlegd met de lokale besturen, want een openbaar onderzoek moet op een ordentelijke manier georganiseerd kunnen worden.

Respecteren van de termijnen door Vlaamse adviesinstanties

Volgens minister Zuhail Demir is er geen probleem in die zin dat de Vlaamse adviesinstanties hun termijnen niet zouden halen. Het toont de flexibiliteit van de ambtenaren aan. De adviesverlening binnen de Vlaamse overheid verloopt al grotendeels digitaal. Zowel in het ANB als in de VMM is er geen significante afwezigheid door ziekte, waardoor de advisering normaal verloopt. Voor advisering aan lokale besturen en aan de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie is er geen extra vertraging bij het departement. Ook het ontvangen van adviezen voor een MER ondervindt geen problemen. Voor de advisering van de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie aan de minister zijn er aanpassingen die het gevolg zijn van de opschorting van de openbare onderzoeken en de organisatie van de hoorzitting. Minister Zuhail Demir staat erop dat aanvragers en indieners van een beroep hun vragen om gehoord te worden, kunnen uitoefenen. Door het verlengen van de termijn kan dat probleem worden opgelost. Ook bij de VLM zijn er geen problemen.

Verdere digitalisering van het Omgevingsloket?

Elke dag worden er nog veel aanvragen ingediend via het Omgevingsloket. Adviezen worden digitaal uitgewisseld en beslissingen worden opgenomen. Het loket werkt dus in deze crisis en toont de meerwaarde aan van de digitale behandeling van aanvragen voor omgevingsvergunningen. Het zichtbaar maken van alle plannen, alle documenten en alle adviezen en beslissingen in het Omgevingsloket is niet voorzien. Een aantal elementen moeten nader worden onderzocht, zoals auteursrecht, privacy, bedrijfsspecifieke informatie enzovoort. Minister Zuhail Demir wijst er ook op dat niet iedereen digitaal is aangesloten of vertrouwd is met een digitale applicatie.

Opschorting van termijnen bij andere planologische instrumenten

Voor de opschorting van termijnen bij een RUP geldt dezelfde logica. Men wil vermijden dat de planprocessen zouden komen te vervallen omdat men het plan niet tijdig kan vaststellen. Het zou een vertraging van meer dan een jaar kunnen opleveren. Ook het principe van social distancing speelt. Men kan geen openbare onderzoeken organiseren in deze crisisperiode.

Inzake de voorziene digitale of schriftelijke procedures van de adviesraden heeft minister Demir geen feedback gekregen van de gemeentelijke of provinciale commissies voor ruimtelijke ordening over problemen dienaangaande.

Procedures voor de bestuursrechtscolleges en de Raad voor Vergunningsbetwistingen

Het zwaartepunt van een procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen is een schriftelijke procedure. Op de zitting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden in principe de ingediende procedurestukken enkel nog toegelicht en is er de mogelijkheid tot het stellen van vragen. De Raad voor Vergunningsbetwistingen deelt mee dat bij beide partijen wordt aangedrongen om af te zien van een fysieke zitting, zodat de zaken zo in beraad kunnen worden genomen op basis van stukken. Indien de partijen niet ingaan op deze vraag kunnen zittingen in principe doorgaan met het naleven van de veiligheidsmaatregelen. Thans laat 85 tot 90 procent van de partijen de zaak schriftelijk behandelen.

Door de Raad voor Vergunningsbetwistingen wordt niet voorzien in de mogelijkheid om voor alle procedures systematisch een digitale zitting te organiseren. In het

noodbesluit is wel voorzien dat schorsingsprocedures bij uiterst dringende noodzakelijkheid via een digitale zitting kunnen worden behandeld. Op 15 april 2020 zou een eerste digitale zitting plaatsvinden.

De minister merkt in de beroepsgroep van de advocaten een heel grote terughoudendheid over alles wat te maken heeft met Justitie en digitalisering. Toch moet volgens haar werk worden gemaakt van de digitalisering van Dienst van de Bestuursrechtscolleges, maar dat is voorlopig nog geen succesverhaal. Intern werken de bestuursrechtscolleges al digitaal, maar de procedures met de rechtsonderhorigen zijn dat nog niet. Er zijn wel concrete plannen om deze procedures te digitaliseren tegen 2022.

De minister meent dat met de coronacrisis de agenda van digitalisering moet worden doorgeduwd, ook al staat men daar niet voor te popelen en stelt men dit altijd maar uit. De huidige werkwijze is immers niet optimaal. De minister heeft opdracht gegeven om de digitalisering maximaal te versnellen. Op haar vraag wordt tegen 1 september 2020 al een digitaal platform ontwikkeld waardoor beroepen en procedurestukken digitaal kunnen worden ingediend. Op dit digitaal platform kan vervolgens verder worden gebouwd om de volledige procedure zo snel als mogelijk te digitaliseren. De minister hoopt er deze legislatuur in te slagen om de digitale agenda binnen de Vlaamse bestuursrechtscolleges te kunnen doordruwen en hoopt dat iedereen beseft dat dit noodzakelijk is, los van de coronacrisis.

1.2. Milieu

Er was een vraag over de bij besluit voorziene mogelijkheid om tijdelijk af te wijken van algemene en sectorale milieuvoorwaarden tijdens de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid. Minister Demir deelt mee dat er geen dusdanige aanvraag is ingediend. Ze wijst erop dat de afwijkingen enkel onder zeer strikte voorwaarden kunnen worden toegestaan: het moet gaan om redenen van algemeen belang die verband houden met de civiele noodsituatie; het kan enkel indien het door de noodsituatie onmogelijk is om bepaalde milieuvoorwaarden na te leven; dit omvat ook een situatie waarin de kosten verbonden aan het naleven van de milieuvoorwaarden onevenredig hoog zijn. Tot op heden is van die mogelijkheid nog geen gebruikgemaakt.

1.3. Natuur

Over het hoofdstuk natuur hebben alle fracties vragen gesteld, onder andere over het brede natuurbeleid.

Opengestelde en nabije natuur

Heel wat mensen hebben tijdens deze coronaperiode de natuur ontdekt. De minister hoopt dat dit ook zo zal blijven na deze coronaperiode, want een stukje toegankelijk groen dicht bij huis is voor iedereen welkom. Zoals aangekondigd werd in de beleidsnota (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 135/1), zal dat een speerpunt blijven van het beleid.

Het bosuitbreidingsplan, dat normaal gezien een maand geleden in de commissie zou worden besproken, is klaar. Dat plan wordt nu in elk geval uitgevoerd. Op vraag van alle fracties zal de minister eraan voortwerken en versterkt inzetten op projecten om natuur dicht bij mensen te bevorderen, inclusief het aspect van duurzaam recreatief gebruik. Uiteraard zal dat gebeuren in samenwerking met verenigingen, bosgroepen, regionale landschappen, particuliere eigenaars en lokale besturen.

Dat meer mensen de natuur in trekken, kan ook een gevolg hebben voor de natuur zelf. Toen helemaal in het begin de maatregelen werden aangekondigd, was er een toestroom in de gebieden die het ANB beheert, maar de regels van social distancing konden er niet worden gehandhaafd. Daarom heeft de minister op 15 maart onmiddellijk via verschillende kanalen gecommuniceerd dat die regels moeten worden gerespecteerd. De speeltuinen werden afgesloten omdat in het eerste weekend heel veel mensen naar de speeltuinen gingen, waar de regels van social distancing ook niet konden worden gerespecteerd.

De boswachters hebben op zeer korte termijn een enorme klus kunnen klaren. De druk op de natuurgebieden was groot, maar de communicatie naar bezoekers was heel breed. Overal werden dezelfde richtlijnen gecommuniceerd en die werden ook consequent op een webpagina bijgehouden.

Het ANB heeft op 24 maart het besluit houdende veiligheidsmaatregelen uitgevaardigd met de bedoeling een handhavingsbevoegdheid toe te kennen aan de natuurinspecteurs en boswachters om toe te zien op de naleving van die federale coronamaatregelen waar er een verband is met de taken en bevoegdheden van het ANB. De minister heeft van in het begin gezegd dat het met dit handhavingsbevoegdheidsbesluit niet de bedoeling is om bezoekers onmiddellijk te verbaliseren. Tot op heden is er ook geen proces-verbaal opgemaakt. De bedoeling was vooral mensen op een vriendelijke manier te vragen om de regels na te leven in die gebieden. Minister Demir is de natuurinspecteurs en de boswachters, die dat tot op heden heel goed doen, erg dankbaar.

Het ANB heeft op vrijdag 3 april 2020 beslist via verschillende kanalen te sensibiliseren over het gevaar en de risico's van loslopende honden inzake natuurbescherming en broedplaatsen. Daarover werd breed gecommuniceerd via de socialemediakanalen van Natuur en Bos. Minister Demir vindt het een moeilijke zaak, maar denkt toch dat honden de kans moeten krijgen om de pootjes te strekken. In Vlaanderen zijn er tientallen hondenlosloopzones. De vraag van verschillende parlementsleden naar meer hondenlosloopzones, zeker in coronatijden, ondersteunt ze. Er moet wel een juist evenwicht gevonden worden. Daarom heeft ze aan de administratie de opdracht gegeven na te gaan hoe er op een goede manier nieuwe hondenlosloopzones ontwikkeld kunnen worden.

Minister Demir kreeg ook een vraag over het openstellen van private domeinen en de link met het Gemeentewegendecreet. Dat laatste is een bevoegdheid van minister Lydia Peeters. Zelf voorziet minister Demir geen specifieke maatregelen of acties om de private domeinen open te stellen. Het is aan de eigenaars zelf om hierin initiatief te nemen. Wel wil ze benadrukken dat het eventueel openstellen van private domeinen op een veilige wijze moet gebeuren en dat dit ook gecontroleerd kan worden.

Jacht, hengelsport en paardrijden

Er waren heel wat vragen rond de jacht, vissen en paardrijden. Minister Demir krijgt daar ongelooflijk veel mails over. De regels hierover worden opgesteld door het Nationaal Crisiscentrum, en de Vlaamse overheid probeert zich daarop af te stemmen. Ze wil heel duidelijk zijn: gaan jagen of vissen is geen essentiële verplaatsing.

Er werd minister Demir wel een probleem gemeld waarvoor ze een oplossing probeert te zoeken, namelijk een langdurig verbod op de bestrijding van everzwijnen. De jacht op everzwijnen werd stilgelegd en ze ontving meldingen over schade. Ze heeft daarom aan het Nationaal Crisiscentrum gevraagd om na te gaan hoe dat specifieke probleem aangepakt kan worden als de verbodsregels – zoals het ernaar uitziet – verlengd zullen worden. Ze hoopt daar eerstdaags een antwoord op te kunnen

bieden, uiteraard met respect voor de social distancing. De everzwijnenproblematiek in Limburg en een stukje van Antwerpen vraagt wel om een aanpak van de populatiegroei.

Er kwamen veel vragen over paardrijden. Zelf vindt minister Demir het federale standpunt niet zo duidelijk: paardrijden op eigen weide/piste is toegestaan volgens de federale FAQ's. Verplaatsingen naar een manege zijn evenwel toegestaan in het kader van het welzijn van het dier. Paardrijden in de manege moet wel steeds gebeuren met strikt respect voor de regels i.v.m. social distancing. Men mag zich dus met de wagen verplaatsen tussen woning en manege. Recreatief paardrijden in bossen en natuurgebieden is tot nader order verboden. Minister Demir roept op om in deze coronatijden elke niet-essentiële verplaatsing te vermijden. Later is er nog genoeg tijd om hobby's in te halen.

Eikenprocessierups

In overleg en afstemming met de provinciebesturen van Limburg en Antwerpen, die in de aanpak van de eikenprocessierups een belangrijke coördinerende rol opnemen, neemt het ANB als terreinbeherende overheid op drie manieren concrete maatregelen.

De meest duurzame en structurele maatregel is het duurzaam bosbeheer, wat resulteert in gezonde ecosystemen met natuurlijke evenwichten en een verlaagd risico. Dit beheer leidt tot een toename van het aantal natuurlijke predatoren en parasieten, die zorgen voor een vermindering van de populatie van de eikenprocessierups en dus ook van de door de eikenprocessierups veroorzaakte gezondheidsklachten. De eerste resultaten in het buitenland zijn bemoedigend. Via een Life+-project zal dit met diverse Vlaamse en Nederlandse partners verder worden onderzocht. De preventieve bestrijding met insecticiden is geen duurzame oplossing. Dergelijke behandelingen kunnen leiden tot verdere verstoring van de ecologische processen, met alle gevolgen van dien.

Ten tweede wordt er op de gevoeligste plaatsen in de domeinen aan curatieve bestrijding gedaan. Gevoelige plaatsen zijn plaatsen met grote bezoekersaantallen en hoge kans op gezondheidsklachten. Bij druk bewandelde wegen, parkings of recreatiegebieden worden de nesten van eikenprocessierupsen met brandharen lokaal mechanisch weggezogen.

Het ANB communiceert ook duidelijk met alle bezoekers van de domeinen. In domeinen met een belangrijke overlast van eikenprocessierupsen worden informatieborden geplaatst. Naast informatie reiken deze borden ook advies aan hoe gezondheidsrisico's te vermijden op de betrokken kritische locaties. Het ANB zal hiervoor de opgebouwde kennis binnen de provincie Antwerpen hanteren en verder uitrollen.

1.4. Afval

Heropening van de recyclageparken

Sinds 7 april 2020 zijn, volgens de eerste – voorlopige – rapportering, 92 procent van de recyclageparken weer open. Om een correct en volledig zicht te krijgen op het aantal geopende parken, is het wachten op de eerste rapportering van de lokale besturen aan de OVAM, zoals opgelegd in de omzendbrief van 31 maart 2020. Minister Demir hoopt eerstdaags over alle cijfers te beschikken. De Intercommunale Durme-Moervaart (IDM), de enige intercommunale die de parken vorige week dicht-hield, heeft nu ook een heropening op afspraak gepland. Minister Demir stelt vast dat de heropening van de recyclageparken al bij al goed is verlopen. De eerste dag waren er lange wachtrijen, die echter in de namiddag meestal verdwenen waren. Er

zijn ook weinig incidenten gemeld. De meeste mensen tonen burgerzin en hebben respect en begrip voor de regels. Minister Demir vindt het wel belangrijk om de boodschap te herhalen dat mensen enkel met dringend af te voeren afval naar het recyclagepark komen. Ander bezoek kan het best worden uitgesteld.

De intercommunales melden geen problemen bij de afvoer van de afvalstoffen. Die is er alleen bij de textielinzamelaars, die de aanvoer in de textielcontainers sterk zien stijgen. Dit kan verklaard worden door een combinatie van de jaarlijkse lente- piek en de coronamaatregelen die mensen thuishouden. De afzetmarkten, met de tweedehandswinkels en export, zijn ook grotendeels gesloten, en dit zorgt voor opslagproblemen bij de textielinzamelaars. Daarom vragen zij mensen om het textiel zo lang mogelijk thuis op te slaan en niet naar de textielcontainers te brengen. De minister treedt deze oproep bij, want textiel stinkt niet en kan gerust bewaard worden in dozen of zakken in de garage.

Ze begrijpt ook niet goed waarom de containerparken zo overrompeld werden toen de coronamaatregelen werden aangekondigd. Er werd zelfs melding gemaakt van agressie tegenover het personeel. Mede daarom werd in overleg met de intercommunales besloten om de containerparken te sluiten zodat men zich kon concentreren op de huisafvalophaling, die essentieel is, en men tijd en ruimte kreeg om te bekijken hoe men de containerparken beter kon organiseren.

Nu de containerparken opnieuw open zijn, worden er bepaalde regels gehanteerd: bezoek op afspraak, cashloos betalen, social distancing. Minister Demir stelt uit de eerste rapporteringen vast dat dat goed verloopt. Ze heeft de regie overgelaten aan de intercommunales en de lokale besturen. Het containerpark openen is een mogelijkheid, maar geen verplichting, waardoor niet elk containerpark vandaag geopend is. 92 procent is echter open.

Er zijn nog geen problemen gemeld met de personeelsbezetting in de recyclageparken. Veel recyclageparken konden ook rekenen op de ondersteuning door de lokale politie en dat werd zeker geapprecieerd.

Ophalen van afval

De huis-aan-huisinzamelingen blijven prioritair, net als het ledigen van de glasbollen en ondergrondse sorteerstraatjes. Op het moment van het uitbreken van de crisis had men ook geen zicht op hoe groot het personeelstekort en de afvoerproblemen zouden worden, maar dat is volgens de minister van de baan, want men monitort bijna dagelijks de personeelsbezetting. Ze drukt haar dank uit aan alle vuilnismannen die in deze coronatijd het huisvuil ophalen.

Zwerfvuil en sluikestorten

Er zijn heel wat vragen over het zwerfvuil. Verschillende fracties melden een stijging van het zwerfvuil na de sluiting van de recyclageparken. De minister zegt nog eens stellig dat de sluiting van de recyclageparken of het coronavirus geen excuus is om te sluikestorten.

Minister Demir vermeldt dat Mooimakers na de sluiting van de recyclageparken een beperkte bevraging bij 75 lokale besturen organiseerde. Van 44 daarvan kregen ze al een antwoord. Inzake zwerfvuil stelde 78 procent van deze gemeenten geen of een beperkte toename vast, bijna 15 procent stelde een sterke toename vast. Als het gaat over sluikestorten, geeft 70 procent van de gemeenten geen of een beperkte toename aan en 18 procent spreekt van een sterke toename.

De handhaving op sluikestorten en het illegaal opstoken van afval in open lucht, dat men ook meer gezien heeft dan in niet-coronatijden, ligt in handen van de lokale

toezichthouders. Na het ontvangen van signalen over een toename van afvalverbranding in openlucht gedurende de coronacrisis, heeft men wel de informatie hierover op de website van het Departement Omgeving gezet en geactualiseerd. Ook op sociale media bracht men deze informatie onder de aandacht.

Om de mensen te stimuleren om hun afval niet op straat te gooien, lanceerde Mooimakers vanaf donderdag 9 april 2020 een campagne op radio, sociale media, in de krant en op schermen bij een aantal supermarkten, waarin opgeroepen wordt om buiten het afval in de vuilnisbak te gooien. Ofwel houdt men zijn afval bij, ofwel gooit men het in de vuilnisbak, moeilijk is dat niet. Aangezien de bevraging aangaf dat er toch een wijziging in het soort zwerfvuil was, namelijk een toename van zakdoekjes en handschoenen, wordt hier ook aandacht aan besteed tijdens de campagne. De minister ziet overigens ook verschillende mensen die zwerfvuil opruimen, waarvoor ze haar dank betuigt.

Bedrijfsrestafval

Er was een vraag over het tijdelijk stopzetten van de visuele controle op het bedrijfsrestafval. Deze controle door inzamelaars is inderdaad tijdelijk on hold gezet, met het oog op de veiligheid van het personeel. Er is een risico door besmetting door het opwaaiende afval. De afdeling Handhaving oordeelt wel dat een controle uitgevoerd moet worden als ze urgent of ernstig is, uiteraard met de nodige voorzorgsmaatregelen. Er worden ook controles uitgevoerd naar aanleiding van meldingen en klachten over urgente en ernstige feiten. Indien de afdeling Handhaving een vermoeden heeft dat misbruik gemaakt wordt van de coronacrisis om bijvoorbeeld afval illegaal te laten verdwijnen, dan zullen de nodige stappen ondernomen worden.

1.5. Luchtkwaliteit

Er was de vraag over de impact van de coronamaatregelen op de luchtkwaliteit. Minder verkeer betekent immers minder NO₂ en roet in de lucht. Hoe staat de minister ten aanzien van de bevindingen van de VMM? Door de coronacrisis staan er op de wegen nog nauwelijks files, wat de minister op zich goed vindt. Dit speelt natuurlijk ook zijn rol in de luchtkwaliteit. Daarnaast speelt ook het weer een belangrijke rol in de luchtkwaliteit. Er zijn ook nog andere bronnen: voor fijn stof is de uitstoot van de landbouw in deze periode van het jaar ook belangrijk. Tijdens het bemesten komt ammoniak vrij. Dit reageert met andere gassen in de atmosfeer tot fijn stof en draagt zo sterk bij aan de lentesmog. Ook de gebouwenverwarming, met houtstook als voornaamste bron, zorgt voor vervuiling.

Het feit dat veel meer mensen vandaag thuiswerken, vaak in minder goed geïsoleerde woningen, draagt bij tot een verhoogde uitstoot. Sinds de invoering van de maatregelen mat de VMM dan ook op verschillende dagen een verhoogde fijnstofconcentratie. Op 9 april 2020 werd zelfs de informatiefase voor fijn stof geactiveerd, waarop de VMM de bevolking heeft gevraagd om 's morgens en 's avonds geen hout te stoken. Met zo'n maatregel wordt vermeden dat fijnstofconcentraties nog verder oplopen, en op hun beurt extra gezondheidsklachten veroorzaken.

De cijfers van de VMM bevestigen dus dat luchtvervuiling een complex gegeven is. De afname van het wegverkeer heeft een positief effect, maar anderzijds zijn er andere bronnen die nog steeds veel vervuilende stoffen uitstoten. De VMM zal de huidige cijfers vergelijken met de cijfers van dezelfde periode van voorgaande jaren. Maar met metingen alleen wordt het moeilijk om de precieze impact te bepalen van de coronamaatregelen: na de lockdown wordt ook bekeken of er met modelberekeningen kan worden gewerkt. Met modellen kan men alleen de emissies als variabele aanpassen en kan men de meteorologische parameters constant houden. Op deze manier is het mogelijk de impact van wisselende weersomstandigheden

op de concentraties te onderscheiden van de impact van de verminderde uitstoot door het wegverkeer.

De coronamaatregelen zorgen ervoor dat er meer aan thuis- en telewerk wordt gedaan. Dit vertaalt zich in een afname van files en verkeersemissies. Om die verbetering in de toekomst te bestendigen, moet men ook na de maatregelen meer blijven kiezen voor thuis- en telewerken en voor een duurzame mobiliteitsmix. De minister zal met haar collega's van de Vlaamse Regering bekijken hoe thuiswerk in de toekomst meer kan worden gestimuleerd. Er moet grondig worden nagedacht over hoe men werken in de toekomst zal organiseren, ook gelet op de impact ervan op de luchtkwaliteit en het verkeer. De minister plaatst dit hoog op de agenda.

1.6. Water

Naar aanleiding van de vragen rond de dalende waterstand merkt de minister op dat de huidige daling van de waterstand volledig te verklaren valt doordat er sinds 12 maart nagenoeg geen neerslag is gevallen. Het is dus al bijna vier weken bijna droog gebleven. Ze beschouwt het als een normale evolutie dat het grondwater in het voorjaar het hoogste peil bereikt en daalt in de lente en zomer. De grondwaterstanden zijn momenteel op 11 procent van de locaties historisch zeer laag tot laag, en op 55,2 procent normaal. Op 34,8 procent van de locaties is de waterstand hoog tot zeer hoog. Een jaar geleden was de waterstand in april op 18,8 procent van de locaties zeer laag tot laag, op 65,5 procent normaal en op 15,5 procent hoog tot zeer hoog. Het goede nieuws is dat de lente start met grotere grondwatervoorraden dan vorig jaar. Dat betekent volgens de minister nog niet dat de toestand goed is; het betekent alleen dat de situatie dit jaar beter is dan in dezelfde periode vorig jaar.

Wat de mogelijke gevolgen voor de drinkwaterbevoorrading betreft, meldt de minister, op basis van informatie van De Watergroep, dat de situatie van de ruwwaterbeschikbaarheid er beter uitziet dan in 2019. Er worden momenteel geen problemen verwacht qua watervoorraad voor de drinkwatervoorziening. De peilen in maart 2020 zijn een stuk hoger dan in maart 2019. Vanaf eind maart is er een daling van de peilen waargenomen. De andere maatschappijen rapporteren een normale toestand.

Minister Demir benadrukt dat waterbeleid nood heeft aan structureel beleid en structurele maatregelen, waarbij langetermijnacties van belang zijn. De regering heeft op 3 april 2020 de zeer ambitieuze waterbeleidsnota definitief goedgekeurd. Het aanpakken van droogte is daar een heel belangrijke pijler van. Met het oog op komende zomer bekijkt de minister ook samen met alle stakeholders welke bijkomende acties en initiatieven er nog mogelijk zijn, naast de acties uit het Actieplan Droogte en Wateroverlast 2019-2021 en de langetermijnacties van de waterbeleidsnota.

1.7. Klimaat

Green Deal als kader bij het herstelbeleid

Met betrekking tot de oproep uit Denemarken om een gezamenlijke brief of een gezamenlijke verklaring af te leggen met een aantal lidstaten om de Commissie op te roepen om de Green Deal te hanteren als het verdere kader bij het opstellen van het herstelbeleid, stipt de minister aan dat ze de nodige tijd wou nemen om de brief te bekijken en voor te leggen aan de regering. Ze is het er volledig mee eens dat een relance- en economisch herstelbeleid na de coronacrisis maximaal moet sporen met de klimaattransitie. Wat de Vlaamse Regering wel nog wil toevoegen aan de Deense brief, is dat Vlaanderen het niet wil verenigen tot de Green Deal. Vlaanderen is daarover momenteel in overleg met de andere deelstaten, om een sideletter in die zin te voorzien. Intussen is er ook een tweede Deense brief,

met daarin het engagement van 55 procent. Minister Demir wijst erop dat ze daar geen mandaat voor heeft. Het regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1) en de beleidsnota spreken immers over een reductiedoelstelling van 35 procent. Die 55 procent zal moeten worden besproken binnen de regering, die nu vooral bezig is met de ondertekening van die eerste brief, met een sideletter. Daarover wordt nu overlegd en onderhandeld door de deelstaten. De minister hoopt daar snel uit te geraken.

Impact van de coronacrisis op de realisatie van de klimaatdoelstellingen

Er werden ook vragen gesteld over de impact van de coronacrisis op de realisatie van de Vlaamse klimaatdoelstellingen. Vlaanderen is inderdaad verantwoordelijk voor het reduceren van de broeikasgasemissies in de niet-ETS-sectoren. De minister wijst erop dat ze eerder heeft gezegd in de commissie dat Vlaanderen voor de periode 2013-2020 een beperkt tekort aan emissieruimte zal hebben. De niet-ETS-doelstelling wordt voor Vlaanderen beoordeeld over heel de periode 2013-2020. De coronacrisis zal een impact hebben op de emissies van 2020, maar zal wellicht niet van dien aard zijn dat het ingeschatte tekort voor 2013-2020 volledig zal verdwijnen. Het is momenteel onmogelijk om al concrete en volledige inschattingen te maken van de impact. Dat zal afhangen van de duur en de intensiteit van de crisiseffecten en de relance na de crisis. Pas in de eerste helft van 2021 zal een eerste volledig beeld voor 2020 beschikbaar zijn. De belangrijkste impact zal zich vermoedelijk situeren in de transportsector en de niet-ETS-industrie. De niet-ETS-industrie heeft voornamelijk betrekking op kleinere niet-energie-intensieve bedrijven, voornamelijk kmo's. De komende maanden zullen een aantal indicatoren voor beide sectoren al een gedeeltelijk beeld schetsen. Dat zal verder nauwgezet worden opgevolgd.

Impact van de coronacrisis op de inkomsten van het Vlaams Klimaatfonds

Het Vlaams Klimaatfonds wordt hoofdzakelijk gevoed door de opbrengsten van de veiling van emissierechten in het kader van het Europese emissiehandelssysteem EU-ETS. Hoe lager de koolstofprijs bij die veilingen, hoe lager de veilinginkomsten, en hoe lager de middelen in het Vlaams Klimaatfonds. Er is een herstel van de koolstofprijs opgetreden, na de aanvankelijke scherpe daling. In februari was die 25 euro, waarna hij daalde naar 16 euro, en ondertussen heeft dat zich wat hersteld, tot 21 euro.

De verdere evolutie van de koolstofprijs is afhankelijk van heel wat parameters: naast de economische conjunctuur zijn er ook de bijkomende beleidsvoorstellen van de Europese Commissie en de technologische evoluties. Men kan vandaag dus nog niet volledig inschatten wat de impact is op langere termijn op de middelen van het Vlaams Klimaatfonds, maar uiteraard houdt Vlaanderen die evoluties in het oog en monitort het nauwgezet de impact op dat fonds.

COP 26 in Glasgow

Er is beslist om de klimaatconferentie in Glasgow te verplaatsen naar volgend jaar.

1.8. Energie

Energiearmoede, de budgetmeter en het verlaagd tarief

Wat het onderdeel Energie betreft, ten slotte, waren er vragen over energiearmoede, de budgetmeter en het verlaagd tarief. De minister wijst erop dat het nooddecreet van 3 april 2020 bepaalt dat Fluvius tijdens de periode van de civiele noodsituatie geen huishoudens mag afsluiten, noch voor gas, noch voor elektriciteit, en ook geen budgetmeters meer mag plaatsen of activeren. Dat betekent dat gezinnen

elektriciteit kunnen blijven verbruiken, zelfs als ze hun rekening niet kunnen betalen of hun budgetmeter niet kunnen opladen. Fluvius heeft op dit moment 80.000 klanten, van wie de helft met een budgetmeter. Van die laatste groep heeft het grootste deel een klassieke budgetmeter met een oplaadkaart, een klein deel heeft al een digitale budgetmeter.

Wat elektriciteit betreft, is de standaardsituatie dat personen van wie het noodkrediet op is, terugvallen op een systeem van minimale levering. Via de stroombegrenzer in de budgetmeter wordt de stroomsterkte begrensd tot 10 ampère, wat aan een spanning van 230 volt een vermogen van 2300 watt levert. Daarmee kan men zich wel behelpen, maar kan men niet al te veel toestellen tegelijkertijd laten werken.

Wat aardgas betreft, is een minimale levering om veiligheidsredenen niet mogelijk. Wie zijn budgetmeter niet oplaadt en zijn noodkrediet heeft opgebruikt, dreigt dan zonder aardgas te vallen, tot hij de budgetmeter opgeladen heeft. Via de OCMW's kan men wel om een financiële tussenkomst vragen om zo een minimale hoeveelheid aardgas te verkrijgen. De OCMW's beschikken hiermee over een extra instrument om financieel tussen te komen in de energiekosten. 70 procent van die tussenkomst kunnen ze achteraf ook weer recupereren bij de netbeheerders. De minister vermeldt hierbij nog dat Wallonië er inderdaad voor gekozen heeft om het krediet op de budgetmeters tijdelijk te bevriezen, zoals een aantal vraagstellers hadden opgemerkt. Vlaanderen heeft dat niet gedaan, omdat dat voor een pervers effect kan zorgen. Wanneer de bevriezing wordt opgeheven, moeten de opgelopen schulden immers afgelost worden, wat voor mensen met betaalproblemen vaak onoverkomelijk blijkt.

Om besmetting tijdens het opladen te voorkomen, reinigt Fluvius de betaalterminals van de oplaadpunten op regelmatige basis. Er zijn ook zelden files aan de bijna vierhonderd oplaadpunten die Vlaanderen rijk is.

Fluvius blijft als sociale leverancier altijd een vangnet bieden voor klanten die geen contract meer kunnen afsluiten bij een commerciële energieleverancier. Het aantal klanten van Fluvius geeft aldus weer hoeveel gezinnen met betaalproblemen kampen en is een indicator van de energiearmoede in Vlaanderen. Het tarief dat Fluvius hanteert, wordt op het federale niveau bepaald: de CREG legt die tarieven telkens vast voor een periode van zes maanden. Een aanpassing van het tarief aan de omstandigheden is dus een federale bevoegdheid, maar de minister heeft zich wel al tot de CREG en tot federaal minister Nathalie Muylle gericht om een versnelde herberekening van het sociaal tarief te bewerkstelligen.

Wat de tussenkomst op de water- en elektriciteitsfactuur betreft die Vlaanderen biedt voor technisch werklozen, heeft de Vlaamse Regering volgens minister Demir vrij vlot geschakeld. De minister hoopt dat de bedrijven daar geen misbruik van maken.

Mensen vallen meteen terug op 70 procent van hun inkomen. Vaak gaat het om beide partners in een gezin. Voor die grote groep voorziet de Vlaamse Regering een vergoeding voor één maand voor de betaling van de energie- en waterfactuur. De berekening werd gemaakt op basis van het gemiddelde verbruik van een standaardgezin. Zo kwam men uit op een bedrag van ongeveer 202 euro. Momenteel wordt de tegemoetkoming beperkt tot de groep van technisch werklozen. Het decreet voorziet echter dat die maatregel kan worden uitgebreid naar andere doelgroepen. De vragen daartoe vanuit bepaalde sectoren worden een voor een bekeken.

Het Departement Financiën en Begroting treft de nodige voorbereidingen voor deze tegemoetkoming. Er wordt hiervoor samengewerkt met meerdere Vlaamse en federale diensten om de juiste data te verzamelen en te valideren, en zo foutloos mogelijk te kunnen betalen. De tegemoetkoming gebeurt niet per gezin, maar per

technisch werkloze. Vlaanderen beschikt niet over de rekeningnummers van al die technisch werklozen en is daarom afhankelijk van heel wat andere diensten.

Deze samenwerking verloopt goed, maar het is niet eenvoudig is om snel een juist rekeningnummer te hebben van elke in aanmerking komende persoon. De eerste betalingen zullen gebeuren veertien dagen na de ontvangst van de volledige federale gegevens. De data voor de maand maart zullen ten vroegste eind april beschikbaar zijn. De hulpkassen bezorgen immers pas rond 20 april hun data aan de RVA. Vervolgens moeten deze data worden verrijkt met de noodzakelijke gegevens door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Na ontvangst van die informatie, worden die data steekproefsgewijs gevalideerd, zodat de Vlaamse overheid zeker is dat de juiste betalingen worden uitgevoerd aan de juiste mensen en op de juiste rekeningnummers. Het is nu zaak zo snel mogelijk te kunnen beschikken over die gegevens. De Vlaamse overheid is in ieder geval voorbereid.

Verlenging termijnen hernieuwbare energieprojecten

Er waren heel wat vragen rond de sector van de hernieuwbare energie. Minister Demir verduidelijkt dat de Vlaamse Regering heeft beslist alle projecten die voor groenestroom- en warmtekrachtcertificaten in aanmerking komen en die in 2020 of 2021 zouden moeten worden uitgevoerd 120 dagen langer tijd te geven. Dit geldt ook voor de projecten in het kader van de calls voor groene warmte en voor kleine en middelgrote windturbines. Een beperkt aantal ad-hocprojecten met investeringssteun kunnen individueel uitstel vragen. De verlenging met 120 dagen is bewust heel ruim genomen en kan nog eens met driemaal een maand worden verlengd. Zo biedt de Vlaamse Regering voldoende ademruimte aan zij die in de broodnodige energietransitie investeren.

De minister heeft er bij Fluvius met succes op aangedrongen om bij de hervatting van de werkzaamheden voorrang te geven aan de plaatsing van de groenestroomproductiemeters. Sinds 6 april 2020 worden opnieuw groenestroomproductiemeters geplaatst. De minister wil dat de investeerders worden gesteund om de projecten uit te voeren. Er zijn voor 1 miljard euro aan investeringen gepland. Die investeringen zijn belangrijk voor de economie, de energietransitie en het klimaat.

De sector van de hernieuwbare energie heeft in een brief van 25 maart 2020 ook een verlenging gevraagd met betrekking tot de datum van 1 april 2020 als startdatum voor de nieuwe bandingfactoren. Op alle andere punten in die brief is onmiddellijk gepast gereageerd, maar in dit geval gaat het volgens de minister om een zeer beperkt aantal installaties met een vermoedelijk kleine impact. Hoewel meerdere investeerders de Vlaamse overheid in verband met concrete dossiers hebben gecontacteerd, heeft de minister geen weet van meldingen in verband met 1 april 2020. Het zou overigens zeer moeilijk zijn een retroactieve regel uit te werken en te handhaven. Vanwege de oversubsidiëring is de steun voor hernieuwbare energie vanaf 1 april 2020 verlaagd. De Vlaamse Regering heeft die beslissing in december 2019 genomen, wat betekent dat iedereen dat reeds wist toen de federale coronamaatregelen halverwege maart 2020 werden aangekondigd. Een uitstel van die datum zou neerkomen op een verlenging van de oversubsidiëring, die dan weer op de elektriciteitsfactuur terugkomt.

Wat het advies van de SERV van 3 april 2020 betreft, stelt de minister dat de SERV bevestigt dat de steun aan hernieuwbare energie en warmte-krachtkoppeling marktconform moet zijn. Op basis van de studie door Trinomics en van het advies van de SERV wordt, in overleg met de sector, werk gemaakt van kostenefficiëntie. Een betaalbare energiefactuur is immers een belangrijk punt van het Vlaams regeerakkoord. Investerings in de energietransitie zijn evenwel essentieel voor de economie.

Energieprestatiecertificaat

In het op 3 april 2020 definitief goedgekeurde besluit van de Vlaamse Regering is opgenomen dat het energieprestatiecertificaat voor verkoop gedurende een civiele noodsituatie er pas bij het verlijden van de authentieke akte beschikbaar moet zijn. Dit kan tot zes maanden na het einde van deze periode. Vanwege de coronamaatregelen is de termijn na het opstellen van het compromis waarin de notaris de authentieke akte moet verlijden, verlengd van vier tot zes maanden.

Daling energieprijzen – negatieve prijzen – flexibiliteit van nucleair

Vervolgens gaat de minister in op de talrijke vragen over de daling van de energieprijzen. Ten gevolge van de coronacrisis en het internationaal overaanbod aan petroleum zijn alle energieprijzen gedaald. De voorgaande dagen was het elektriciteitsaanbod door de grote hoeveelheden wind en zon op bepaalde uren groter dan de vraag, wat tot negatieve prijzen heeft geleid.

De minister roept gezinnen en bedrijven op om regelmatig hun energiecontract te vergelijken. Klanten met een variabel energiecontract kunnen op korte termijn een voordeel doen ten opzichte van klanten met een vast contract. Een verplichting om de informatie van de V-test op de factuur te plaatsen lijkt de minister niet opportuun. Er kan wel met de VREG worden gekeken op welke manier het gebruik van de V-test blijvend onder de aandacht kan worden gebracht.

Het verbod op steun aan hernieuwbare-energieprojecten bij negatieve marktprijzen vloeit rechtstreeks voort uit de eisen inzake staatssteun die de Europese Commissie heeft gekoppeld aan de goedkeuring van het Vlaamse certificatenstelsel. Het herzien van die regeling is dan ook niet mogelijk zonder in te gaan tegen die verplichtingen. Veel van de bestaande Vlaamse projecten die de vorige dagen te kampen hadden met negatieve prijzen besloten om hun productie niet te verminderen juist omdat de inkomsten van de subsidies groter waren dan de negatieve prijzen. Zonder subsidies zouden er veel minder en mogelijk zelfs geen negatieve prijzen geweest zijn.

Op de vragen naar het gebrek aan flexibiliteit in de nucleaire centrales stelt de minister dat de nucleaire productie, de productiesturing en de bevoorradingszekerheid federale bevoegdheden zijn.

S-peil – kosten van een verstrenging

Wat het S-peil betreft, merkt minister Demir op dat de maatregelen van de Vlaamse en Federale Regering net tot doel hebben om het verlies in beschikbaar inkomen zoveel mogelijk op te vangen. Het is nog te vroeg om de impact van de coronacrisis op de intentie tot bouwen in te schatten. De impact op grote nieuwbouw- en renovatieplannen zal afhangen van hoelang de huidige crisismaatregelen aanhouden, hoe snel de economie opnieuw aantrekt en wat de vooruitzichten zijn van de energieprijzen op lange termijn.

De studie over het S-peil die momenteel loopt, houdt rekening met al ingediende EPB-aangiftes van afgewerkte projecten en berekent meerkosten voor het behalen van S28. Deze studie houdt dus geen rekening met een mogelijk effect van de coronacrisis, en zal moeten uitwijzen of er gegronde redenen zijn op het vlak van haalbaarheid en meerkost om vanuit de Vlaamse Regering van dit principe af te wijken.

1.9. Algemene vragen

De minister wijst er tot slot op dat haar administratie maximaal blijft functioneren. Overleg en dossierbehandeling verlopen wel zoveel mogelijk digitaal. Behalve situaties van overmacht waarin de federale coronamaatregelen bepaalde proces- of procedurestappen onmogelijk maken, blijft de vooropgestelde timing behouden. Zo keurde de Vlaamse Regering op 3 april 2020 nog een ontwerp van decreet goed dat voorziet in de omzetting van bepalingen uit de richtlijnen 2018/844 en 2019/2002. De lidstaten zijn voor de omzetting ook afhankelijk van een aantal handelingen die de Europese Commissie in uitvoering van die richtlijnen moest stellen en die zij pas in een laat stadium of zelfs nog niet heeft gesteld. De minister gaat ervan uit dat de Europese Commissie daar rekening mee zal houden en verwijst in dit kader ook naar haar antwoord op de vraag om uitleg van Willem-Frederik Schiltz van 4 maart 2020 (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2019-20, nr. 1637).

Voor het opleveren van periodieke rapporten en beleidsvoorbereidende studies zal geval per geval worden bekeken welke soepelheid aan de dag kan worden gelegd bij het toepassen van vastgelegde opleveringstermijnen. Er zijn momenteel geen studies stopgezet. Er wordt verder gewerkt aan de dossiers van voor het coronavirus en aan de vragen die rijzen als gevolg van de crisis, inzake containerparken, luchtkwaliteit, afvalophaling, betaling van energiepremies enzovoort.

2. Aanvullende vragen van de leden

2.1. Tussenkost van Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele maakt enkele kanttekeningen vanuit zijn lokale ervaring. Het nooddecreet verlengt bepaalde termijnen omdat het moeilijk is voor burgers om dossiers in te kijken. Dat veroorzaakt echter vertragingen van enkele maanden, ook in eenvoudige bouwdoSSIERS waarover in het openbaar onderzoek geen enkele opmerking is gemaakt en dit door de verlenging van de beroeps- en aanplakkingstermijn met dertig dagen. In de toekomst moet daar misschien aan geredieerd worden om zo mensen toch iets sneller weer aan het werk te krijgen in de bouwsector.

Door het verbod op niet-essentiële verplaatsingen hebben mensen behoefte aan een wandeling in de nabije natuur. Er komen burgerinitiatieven en crowdfunding tot stand om in de toekomst in extra nabije natuur te voorzien. Is de minister daarbij betrokken en hoe kijkt ze daarnaar? Kan ze daar een vorm van ondersteuning aan geven?

2.2. Tussenkost van Bruno TobbacK

Bruno TobbacK begrijpt dat mensen naar natuurgebieden en bossen willen, maar hij is blij dat minister Demir deze plekken aan de natuur wil laten. Hij suggereert om in de toekomst meer in natuur te investeren omdat de nood eraan bewezen is. Hij wil ook graag een round-up van de schade aan deze gebieden maken.

Hij was verwonderd over het antwoord over de afwijkingsmogelijkheden op het decreet inzake de algemene en sectorale milieuvorwaarDen. Hij begrijpt dat er geen enkele aanvraag is, maar uit de tekst van de beslissing van de regering had hij begrepen dat men een aantal specifieke situaties in gedachten had. Ofwel heeft de regering die zelf bedacht, ofwel was er de suggestie vanuit de sector om die mogelijkheid te creëren en is ze achteraf niet gebruikt. Hij kreeg hierover graag meer uitleg.

De relancepolitiek, de Deense brief en de dalende elektriciteitsvraag hangen een beetje samen. Er is een grote vraag van een aantal sectoren die eigenlijk tot het verleden behoren, om steun te krijgen om te blijven voortwerken. Dat is een

relance naar het verleden. De spreker pleit ervoor om de miljarden euro belastinggeld te spenderen aan sectoren die de toekomst zijn. Dat is ook de intentie van de Europese Green Deal. Bruno Tobback vindt het bijzonder jammer dat de Vlaamse Regering er met zoveel aarzeling op reageert. Hij vraagt aan de Vlaamse Regering om aandacht te hebben voor die realiteit, voor die ambitie, maar ook voor een aantal hindernissen die eraan verbonden zijn.

Hij was teleurgesteld toen de minister zei dat de dalende energieprijzen het gevolg zijn van subsidies, want dat men anders de windmolens wel zou hebben stilgelegd. Dat is waar, maar het bewijst wel iets anders: men zou dan alle verantwoordelijkheid en het economisch verlies bij de exploitanten van de windmolens leggen, terwijl men al jaren belooft dat ook nucleaire centrales flexibel kunnen zijn, wat nog nooit is gebeurd. De nucleaire centrales blijven gewoon draaien. Als men daar niets aan doet, zal men een aantal hernieuwbare-energieprojecten in de grond duwen door die negatieve energieprijzen. Het is opnieuw een relance naar gisteren. Hij dringt erop aan dat men ook de sectoren van hernieuwbare energie op alle mogelijke manieren rendabel en leefbaar houdt. De minister zegt zelf dat investeringen in hernieuwbare energie cruciaal zijn voor de relance, dan moet ze ook de daad bij het woord voegen en bijvoorbeeld eisen dat ook de nucleaire centrales flexibel zijn in plaats van enkel aan windmolens en zonnepanelen te vragen om af te schakelen.

2.3. Tussenkost van Freya Perdaens

Freya Perdaens verwijst naar de evaluatie van de heropening van de containerparken die nog moet nog gebeuren en vraagt of er op basis van wat men nu al weet nog extra maatregelen worden gepland. Of loopt het nu allemaal rustiger dan de eerste dagen? Zijn er naast het gebruik van een afsprakensysteem, ondersteuning van de politie en werken met camerabegeleiding nog meer good practices die kunnen worden gedeeld voor recyclageparken waar men nog geconfronteerd wordt met een lange rij?

Het parlementslid is zeer blij dat de huisvuilophaling heeft kunnen blijven plaatsvinden en dankt de mensen die daarvoor instaan. Zijn er plaatsen waar de normale afvalstromen niet kunnen worden opgehaald of waar er een verschil in zit? Wordt daar nog een aanpassing verwacht, mochten de maatregelen zich doorzetten?

Wat de textielcontainers betreft, zal zij de oproep delen om het textiel voorlopig even in huis te houden. Wat betreft de aangekondigde sensibiliseringscampagnes in verband met het sluikestorten vraagt zij of er ook richting bestraffing van sluikestorters een aanpak in de maak is. Zijn er locaties waar de hoeveelheid sluikestort groter is dan elders? 15 procent van de bevraagde steden en gemeenten zag een sterke toename. Ziet men hier een correlatie met de grote parken of bossen? Hoe kan men een aanpak ontwikkelen om dit tegen te gaan?

Freya Perdaens was verbaasd de vraag over het grondwater te zien opduiken in de coronagerelateerde gedachtewisseling, aangezien de bezorgdheid daaromtrent iedereen al heel erg lang bezighoudt en zeker niet specifiek is voor deze crisis. Daarom diende zij vorige week al een schriftelijke vraag ter zake in naar aanleiding van de cijfers van de VMM (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2019-20, nr. 3373, aan minister Zuhal Demir). Tijdens de laatste plenaire vergadering in de normale bezetting gaf de minister aan dat een aantal quick wins zou worden uitgerold richting de zomer (*Actuele vragen* VI.Parl. 2019-20, nr. 473). De spreker is zeer blij te horen dat de waterbeleidsnota goedgekeurd is. Komt de uitrol van de quick wins in het gedrang? Zal de timing enigszins wijzigen of zit men nog steeds op schema? Dat laatste zou geweldig nieuws zijn.

2.4. Tussenkost van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts staat stil bij de ruimtelijke ordening. Ze deelt de bezorgdheid voor het correcte verloop van de procedures, maar projecten moeten toch zo weinig mogelijk vertraging oplopen. Het besef is groot dat het afleveren van vergunningen een grote impact heeft op de economie, en daar een standstill inlassen zou de heropstart na de coronacrisis bemoeilijken. Het is in ieders belang om de vertragingen zoveel mogelijk te beperken.

De minister wil niet vooruitlopen op mogelijke aanpassingen of verlengingen van de maatregelen, want dat is nu nog niet gekend. Iedereen is wel benieuwd naar de Nationale Veiligheidsraad die op 15 april 2020 opnieuw samenkomt. De spreker roept op om heel voorzichtig te zijn met uitbreidingen van termijnen en hoopt dat de gemeenten hun procedures goed kunnen blijven volgen en dat de werkkrachten daar hun dossiers goed kunnen blijven opvolgen. Misschien is er wel een knelpunt bij de openbare onderzoeken omdat daar het probleem bestaat dat mensen de dossiers niet volledig kunnen inzien. Op welke manier kan dat probleem worden opgelost? Daar mogen geen fouten worden gemaakt en de spreker hoopt dat alle termijnen en procedures verder kunnen lopen met maximale steun van alle administratieve diensten. Als de maatregelen het toelaten, zouden mensen de kans moeten krijgen om de dossiers onder eventuele beschermende maatregelen te bekijken.

Het omgevingsloket bewijst zijn nut in deze crisistijd. Niet iedereen gaat evenwel digitaal en nog niet alle documenten zijn digitaal beschikbaar, en dat is zeker een aandachtspunt. De minister vindt het hoog tijd om de digitale stap te zetten en voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen om naar digitale procedures te gaan. Dat vraagt van iedereen een ongelooflijke inspanning, maar burgerlijke en strafrechtbanken volgen hun procedures ook digitaal, en daarom is er geen reden voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges om dat niet te doen. Daarop moet maximaal worden ingezet en vooral de looptijd mag niet worden verlengd.

Tinne Rombouts is voor de maximale openstelling en toegankelijkheid van de natuur- en bosgebieden. Dat moet zo vlot en zo transparant mogelijk gebeuren. Misschien kunnen er nu lessen worden geleerd om dat nog gemakkelijker en met minder borden te doen. Daarop moet blijvend worden ingezet. De minister haalt wel aan alle mogelijkheden van duurzaam recreatief gebruik verder te willen uitvoeren maar wil anderzijds geen acties ondernemen inzake de private domeinen. Nochtans zijn daar heel waardevolle gebieden bij en staan sommige private eigenaars wel positief ten aanzien van het openstellen van hun domein. Ze hoopt dus dat de minister die private eigenaars benadert om waar mogelijk die toegang te faciliteren, vooral op juridisch vlak. Ze hoopt dat de minister dat samen bekijkt met minister Peeters, die hiervoor verantwoordelijk is, want ze vindt dat alles op alles gezet moet worden om de toegankelijkheid van groen te verhogen.

Wat de jacht, het vissen en andere recreatieve activiteiten betreft, begrijpt Tinne Rombouts heel goed dat de minister zegt zich te schikken naar de maatregelen van de Veiligheidsraad om de risico's op verspreiding van het virus in te dijken. Ze vindt het wel zeer terecht dat, omdat everzwijnen weer schade aangericht hebben, nagegaan wordt of die beheerjacht opnieuw mogelijk gemaakt kan worden, goed afgewogen en onder voorwaarden. Ze heeft begrepen dat dit vanmiddag aan bod zal komen op de Veiligheidsraad en heeft daarover een bijkomende vraag. Everzwijnen komen vandaag in beeld, maar de overpopulatie van bepaalde diersoorten kan ook voor problemen zorgen binnen de diersoort zelf, zoals ziektes. Op welke manier worden de dierenpopulaties gemonitord om na te gaan of er nog extra beheerjachten nodig zijn?

Iedereen is heel blij dat de containerparken opnieuw open zijn. Tinne Rombouts wil de minister daarvoor bedanken en een pluim geven aan de lokale besturen die alles op alles hebben gezet om te proberen dat in goede banen te leiden. Ze vond het heel spijtig te moeten vaststellen dat de crisis veel zwerfvuil en sluikstorten met zich meebracht. Ze heeft begrepen dat de OVAM-campagne Mooimakers even offline is geweest maar ondertussen weer online is. Gebeurde dat om de voorzorgsmaatregelen bij te sturen? Wat was daarvoor de reden? Ze vindt het heel terecht dat de minister de huisvuilmannen in de kijker gezet heeft. Zij wil ook graag de huisvuilvrouwen heel erg bedanken om hun rol op te nemen.

Wat waterbeleid betreft, is Tinne Rombouts blij met de evoluties inzake de standen van het grondwater. Het verbaasde haar dat Frank Deboosere verklaarde dat al het regenwater dat in februari viel, deze maand verdampt was en dat de situatie precair is. Dat wordt door deze cijfers gedeeltelijk weerlegd, hoewel er nog geen hoera geroepen mag worden en er zeer terecht permanent aandacht voor moet zijn. Aangezien iedereen meer thuis is, meer zijn handen moet wassen en op een andere manier leeft, had ze graag geweten of de minister een zicht heeft op het watergebruik in deze coronatijd en of daarrond sensibiliserende acties moeten worden genomen. Ze vindt het goed dat de waterbeleidsnota goedgekeurd werd en hoopt dat de acties daarrond verder uitgerold kunnen worden.

Bij de projecten voor hernieuwbare energie had de minister het over de verlenging van de termijn naar 120 dagen of drie maanden. Maar is dat een verlenging voor de indieningsdatum voor de calls? Als dat zo is, wat dan met de projecten die wel al op tijd werden ingediend? Daar riskeert men een vertraging. Of gaat het om individuele projecten die de kans krijgen om hun dossiers aan te vullen? Het is belangrijk dat er extra ruimte wordt gegeven om gebruik te maken van de calls, maar omgekeerd moet ook worden vermeden dat projecten die wel al klaar zijn langer moeten wachten op de toezegging van de middelen. Kan een extra call de oplossing zijn?

2.5. Tussenkost van Leo Pieters

Leo Pieters stelt dat men in de relance de Green Deal de bovenhand wil geven. Maar volgens hem verdient elke onderneming ondersteuning, of dat nu past in een Green Deal of niet. De relance moet voor iedereen een vooruitgang kunnen zijn.

Leo Pieters neemt aan dat de kerncentrales moeten blijven draaien vanwege de prijs. Alternatieve energie, die subsidies krijgt, is duurder. De kostprijs moet omhoog. Daarom is het nodig dat we voor kernenergie een lagere prijs betalen. Dat is goed voor iedereen.

Er mag niet te veel vertraging komen op de omgevingsvergunningen. In de relance van de economie ontstaat door een uitstel opnieuw een probleem. De bouwvergunningen die nu worden afgeleverd, dat is pas voor binnen een half jaar. We moeten erop toezien dat de coronamaatregelen niet worden misbruikt om mogelijke toleranties te accepteren. Alles moet blijven verlopen zoals het hoort. Iedereen moet zijn inbreng blijven doen. We mogen daar niet te gemakkelijk overheen gaan.

Leo Pieters geeft wat betreft de jacht Tinne Rombouts gelijk: de beheerjacht is belangrijk. Het seizoen staat niet stil. Men moet de beheerjacht blijven monitoren.

2.6. Tussenkost van Hannes Anaf

Volgens *Hannes Anaf* is het probleem van het grondwater coronagerelateerd. Na vier weken droogte en de voorspelling van nog meer droogte, is de toestand iets beter dan vorig jaar, maar men moet dit wel in de gaten houden, zeker als er een

droge zomer komt en de mensen niet op vakantie naar het buitenland kunnen. Hij looft minister Demir omdat zij in de eerste plaats wil inzetten op een structureel beleid en hij kijkt uit naar de bespreking van de waterbeleidsnota in de commissie. Hij vindt het ook goed dat de minister alle stakeholders bij elkaar zal roepen om te kijken of er extra acties mogelijk zijn voor de zomer. Kan de minister deze commissie daarover dan een stand van zaken geven?

Naar aanleiding van het antwoord van de minister over de budgetmeters, wil Hannes Anaf weten of de OCMW's meer vragen krijgen van mensen die problemen hebben om hun energiefacturen te betalen.

Sp.a heeft in het Vlaams Parlement de tegemoetkoming voor water en elektriciteit mee goedgekeurd, maar toch vindt hij het jammer dat de amendementen die zijn partij indiende, niet werden gesteund (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 257/2). Twee weken geleden werd wel gezegd dat er een uitbreiding van deze maatregel mogelijk was. Hannes Anaf werd zelf gecontacteerd door de coördinator van een dienstenchequebedrijf over een werkneemster die twee dagen voor het bedrijf tot technische werkloosheid overging, een operatie moest ondergaan. Door die technische werkloosheid had ze slechts recht op twee dagen gewaarborgd inkomen, in plaats van op twee weken, en viel ze daarna meteen terug op een ziekte-uitkering. Dat betekende niet alleen minder inkomsten, maar ook dat ze in tegenstelling tot haar collega's geen gebruik kon maken van deze tegemoetkoming. Hannes Anaf vraagt of er voor deze kwetsbare mensen die dat geld heel goed kunnen gebruiken geen oplossingen zijn. Wanneer komt er duidelijkheid over een uitbreiding van deze maatregel?

2.7. Tussenkost van Mieke Schauvliege

Mieke Schauvliege pleit ervoor dat de maatregelen die worden genomen en die nog lang zullen gelden, robuust, houdbaar en leefbaar voor iedereen moeten zijn. Er moeten ook zoveel mogelijk mensen aan de slag blijven. Er werd al veel over het omgevingsloket gesproken (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2019-20, nr. 971). Een van de knelpunten is dat niet alle documenten digitaal zijn. In deze coronacrisis wordt daardoor duidelijk dat men voor een aantal elementen moet schorsen of faseren. Mieke Schauvliege dringt erop aan dat men voor een maximale digitalisering van alle documenten gaat zodat men van thuis alles kan raadplegen en er al een aantal knelpunten worden opgelost. Mieke Schauvliege geeft aan dat er al heel veel stappen gezet zijn in het verder verwerken van de vergunningen, maar men moet ook stappen vooruit zetten bij het indienen en het mogelijk maken van de consultatie van alle documenten, ook voor mensen die vergunningsprocedures willen opvolgen of kijken of ze bezwaar zullen indienen. Het lijkt haar geen goed idee om verder te borduren op de vraag hoe men coronasafe documenten kan inkijken op het gemeentehuis. Het is volgens haar veel beter om alles verder te digitaliseren, zodat men van thuis uit die documenten kan inkijken. Dan zijn een aantal stappen die men nu heeft moeten nemen ook niet nodig. Van de minister heeft ze gehoord dat daar nog geen definitieve afspraken over zijn, maar ze dringt aan om dat verder te onderzoeken. Het is voor haar zeer essentieel om naar een echte digitale wereld te gaan.

In verband met de jacht begrijpt Mieke Schauvliege de duidelijke maatregelen die de minister genomen heeft. Ze begrijpt echter niet dat er in deze fase van de crisis al vragen worden gesteld over beheerjacht. Dit zou op advies van het ANB en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek zijn, en ze zou graag vernemen wat dat advies precies is. In alle documenten heeft ze immers gelezen dat de impact van beheerjacht en de schade aan landbouwgewassen niet zo eenduidig te linken zijn. Ze maakt zich vooral zorgen dat ook in de beheerjacht de socialdistancingmaatregelen niet echt te garanderen zijn. Ze begrijpt dat men daar in een exitprocedure over moet nadenken en daarin milder moet zijn, maar het lijkt haar vroeg om daar nu al actief stappen in te zetten, ook omdat er volgens haar daarin weinig echt duidelijke aanwijzingen zijn, maar enkel gevoelsmatige.

Iedereen merkt nu het tekort aan nabij groen en de natuur- en groengebieden zijn overbevraagd, met heel veel gevolgen van dien. In die zin ontgoochelt het antwoord van de minister haar een beetje, omdat die niet actief meezoekt met de private eigenaars om hun domeinen open te stellen. Dat men zich op korte afstand moet begeven voor vrijetijdsbesteding, is een maatregel die toch wel lang zal gelden. Men moet dus echt zoeken om zo veel mogelijk groen open te stellen, zodat de bezoekersdruk op de kwetsbare natuurgebieden zo beperkt mogelijk blijft. Dit sluit ook aan op de vraag van Gwenny De Vroe over de hondenlosloopweides: de minister geeft wel aan dat ze zoekt naar plekken binnen de natuurgebieden en binnen de gebieden die het ANB beheert om extra voorzieningen te creëren, maar het lijkt de spreker een zeer moeilijke opdracht als ze niet zou zoeken naar extra plekken die opengesteld kunnen worden.

Er is nu ook opvallend veel minder verkeer. In de stedelijke context valt het dan toch wel heel hard op hoe verhard Vlaanderen is, hoeveel kilometers beton Vlaanderen heeft. De spreker hoopt op aanzienlijk minder verplaatsingen in het post-coronatijdperk, waardoor die oppervlaktes minder nodig zouden zijn. Nadenken over een uitgebreid onthardingsprogramma zal volgens haar ook zeer belangrijk zijn om dat nabijgroen mogelijk te maken.

Ze gaat voorts in op de opheffing van de visuele controle van bedrijfsafval. De minister heeft aangegeven dat dat een natuurlijke coronamaatregel is, maar de sector vraagt dat al lang, aldus de spreker. De minister gaf ook aan dat er bij vermoeden van fraude controles uitgevoerd zullen worden. Voor Mieke Schauvliege is het niet zo evident dat een vermoeden van fraude gezien wordt, aangezien de mensen zoveel mogelijk in hun kot moeten blijven. Mieke Schauvliege pleit dan ook voor meer onverwachte controles, aangezien dit toch een ietwat fraudegevoelige keten is. Ze dringt er dan ook op aan om dit extra op te volgen, en niet alleen te reageren op meldingen die binnenkomen. Wellicht komen er vandaag sowieso minder meldingen binnen, omdat mensen nu eenmaal meer thuisblijven.

2.8. Tussenkomsst van Piet De Bruyn

Piet De Bruyn vindt het een terechte maatregel van de minister om de handhavingsbevoegdheid uit te breiden naar de inspecteurs en boswachters. Het is dan wel positief dat veel mensen de nabije natuur herontdekken, maar men moet er ook bij stilstaan dat de draagkracht van de natuur beperkt is. De spreker pleit dan ook voor het nemen van de nodige maatregelen, zeker nu het broedseizoen eraan komt.

Wat de jacht betreft, vindt de spreker dat de minister terecht een onderscheid maakt tussen enerzijds de gewone jacht en anderzijds de bijzondere jacht en de bestrijding. De spreker begreep uit de beleidsnota dat de krijtlijnen zullen worden bepaald op basis van wetenschappelijke advies, en dat lijkt hem de juiste keuze.

Piet De Bruyn stelt vast dat de verminderde menselijke activiteit ertoe leidt dat de natuur op sommige plaatsen extra mogelijkheden krijgt. Zo zou er op onze stranden extra nest- en broedruimte worden ingenomen. Dat betekent wel dat, eenmaal het normale leven hervat, die menselijke activiteit een dreiging zou kunnen vormen voor die nieuwe broedplaatsen. Houdt de minister rekening met eventuele bijkomende beschermingsmaatregelen mocht dat nodig zijn?

2.9. Tussenkomsst van Gwenny De Vroe

Gwenny De Vroe vraagt dat de minister ook aandacht heeft voor eerder vastgelegde deadlines rond decreetgevend werk, en rond de omzetting van bepaalde Europese richtlijnen. Naast de erg belangrijke coronamaatregelen mag men ook dat niet uit het oog verliezen.

De afval- en zwerfvuilproblematiek is al vaker aan bod gekomen in deze commissie, en nu mensen zich meer en meer in de natuur begeven, is het des te jammer dat heel wat zwerfvuilacties zijn geannuleerd vanwege het coronavirus. De spreker vindt het belangrijk dat de lokale besturen hieraan de nodige aandacht blijven besteden, en dat de vele uitgestelde acties op een later moment worden hernomen. Ze is tevreden dat de campagne Mooimakers binnenkort van start gaat. Welke extra handhavingsmaatregelen staan er eventueel nog gepland? Wordt er bijvoorbeeld in extra cameratoezicht voorzien? Hoe ziet de minister dit in de toekomst?

Met betrekking tot de luchtkwaliteit stelt Gwenny De Vroe vast dat de coronacrisis ons onverwacht en ongewild in een soort experiment brengt, waardoor de crisis misschien ook nieuwe inzichten kan opleveren over hoe we de luchtkwaliteit in de toekomst nog meer kunnen verbeteren. Ze hoopt dan ook dat alle instrumenten goed aan het meten zijn, zodat nadien de nodige analyses kunnen worden gemaakt.

2.10. Tussenkost van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy heeft nog twee opmerkingen na de uiteenzetting van de minister. Met betrekking tot energie bestaat het risico dat mensen door deze crisis, die ook een financiële crisis is, gedropt kunnen worden, maar niet tot de beschermde groep van gebruikers behoren. Er is een nationaal tarief vastgelegd voor die groep, en dat tarief is vrij hoog ten opzichte van wat men klassiek gemiddeld zou kunnen krijgen. De spreker vraagt dat de minister dat punt zou meenemen naar een federaal overleg en zou vragen om dat tarief niet om de zes maanden, maar bijvoorbeeld om de twee maanden te evalueren.

Het is zeer belangrijk om bij een relancebeleid opportuniteiten voor de klimaattransitie maximaal te benutten. *Andries Gryffroy* beklemtoont dat dat breder gaat dan de Green Deal. Door de omstandigheden zitten we nu in een disruptief model, wat betekent dat wat vroeger niet kon, nu wel kan. Er zijn dus heel wat opportuniteiten, bijvoorbeeld op het vlak van telewerken, innovatie, mobiliteit, circulaire economie. De spreker bevestigt dat de minister geen mandaat heeft voor de gevraagde 55 procentdoelstelling. Bovendien zou het onvoorzichtig zijn om die doelstelling nu plots te gaan vastleggen vanwege de coronacrisis. Het lijkt *Andries Gryffroy* beter om nu in kaart te brengen wat de opportuniteiten en mogelijkheden zijn omtrent de klimaattransitie – en er zijn wellicht meer en andere mogelijkheden dan vroeger – dan ons nu plots weer te gaan vastpinnen op een getal.

2.11. Tussenkost van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne dringt er als voorzitter van de commissie Economie op aan dat men alles zou doen wat men kan om de vergunningsprocedures zo vlot mogelijk te krijgen. Hij heeft begrip voor alle fundamentele vragen met betrekking tot digitalisering en het herzien van het Omgevingsloket, maar is ervan overtuigd dat men, in goed overleg met de lokale besturen en het Crisiscentrum, openbare onderzoeken op een goede manier kan organiseren, zodat er snelheid kan worden gemaakt met die vergunningen, wat cruciaal is voor de relance van de economie. Hij roept de minister ertoe op creatief te zijn op dat vlak en te bekijken wat ze kan doen binnen een rechtszeker kader.

Inzake klimaat en energie heeft hij begrepen dat de premie van de Vlaamse Regering niet zal worden herhaald, ook als het Nationaal Crisiscentrum bijkomende quarantaineperiodes plant. Wel zou de minister nog altijd het oprekken van de doelgroep bekijken, zou ze de vragen op dat vlak een voor een bekijken. Welke vragen liggen er concreet voor? Welke doelgroepen worden overwogen voor bijkomende opname? Zijn fractie had zelf werkzoekenden in een IBO-overeenkomst gesuggereerd, omdat die heel dicht bij een arbeidscontract stonden. De Vlaamse Regering heeft al maatregelen genomen

voor die doelgroep. Het is dus logisch om ook hen te betrekken als het over die premie gaat.

Robrecht Bothuyne kan zich ook vinden in de vraag van Andries Gryffroy over de herberekening van het sociaal tarief. Hij vraagt dat de minister haar brief daarover aan de Federale Regering zou overmaken aan de commissie. Dan kunnen de leden dat ook mee aankarten bij hun federale collega's.

De CD&V-fractie had inderdaad gesuggereerd om mensen te helpen bij het overschakelen naar het meest gunstige energiecontract. Een campagne over de V-test de komende tijd zou dus alleszins een goed initiatief zijn. Structureel zou men trouwens het vermelden van de V-test op de energiefactuur moeten kunnen overwegen, in overleg met de energieleveranciers, om mensen te informeren over het kanaal waar ze prijzen kunnen vergelijken en de marktwerking kan spelen. Hij vraagt dat de minister ter zake een initiatief neemt, want consumenten kunnen in dezen wel degelijk heel wat centen winnen.

Het is essentieel dat men vaart blijft maken met investeringen in hernieuwbare energie. De oversubsidiëring is grotendeels weg. Dat wordt ook bewezen door de studies die de minister heeft laten maken. Ook uit het vermelde SERV-advies blijkt dat. Robrecht Bothuyne dringt erop aan dat, als er iets verandert aan het ondersteuningssysteem voor hernieuwbare energie, daar dan een maximaal draagvlak voor zou worden gevonden bij de sector, om ervoor te zorgen dat die zeker niet stilvalt. Door de coronacrisis is dat nu nog crucialer geworden.

De minister heeft gezegd dat er een studie loopt over het S-peil. Die was al een tijdje gevraagd. Wat is de timing daarvan? Persoonlijk is Robrecht Bothuyne er nu des te meer van overtuigd dat dat S-peil niet kan worden verstrengd. Dat heeft weinig ecologische meerwaarde en zou grote meerkosten betekenen voor kandidaat-bouwheren, terwijl het in tijden van recessie cruciaal is om mensen niet nodeloos op kosten te jagen.

Robrecht Bothuyne is blij dat de Vlaamse Regering uiteindelijk de Deense brief over de Green Deal steunt. Wat vrijdag 10 april 2020 is beslist, komt voor hem immers daarop neer. Uiteraard omvat een brief niet het volledige standpunt van Vlaanderen of België over de Green Deal en het te voeren klimaatbeleid, maar het is bij dezen duidelijk dat de Vlaamse Regering de inhoud van die Deense brief voluit ondersteunt. Hij heeft begrepen dat Duitsland inderdaad een amendement op die brief zou willen met een verwijzing naar een 'impact assessment' op een doelstelling van 50 tot 55 procent reductie in 2030. Dat is nog iets anders dan het zomaar akkoord gaan met een reductiedoelstelling van 55 procent. Persoonlijk ziet hij dus weinig problemen in dat Duitse amendement, want het gaat uiteindelijk over een 'impact assessment' op die verstrengde doelstelling, waarvoor iedereen, ook de Vlaamse Regering pleit. Hij hoopt dat de minister Europees mee aan de kar zal trekken om die Green Deal het kader te laten zijn voor de economische en ecologische relance waarvan zo snel mogelijk werk moet worden gemaakt om uit deze crisis te klauteren.

2.12. Tussenkost van Chris Steenwegen

Als oud-directeur van Natuurpunt is *Chris Steenwegen* heel blij te horen dat alle partijen het belang inzien van natuur dichtbij huis. Ongelooflijk veel mensen ontdekken door de crisismaatregelen nu natuurgebieden in hun buurt; het is belangrijk om daarop te blijven inzetten.

Wat het klimaat betreft, betreurt hij ten zeerste dat België, vooral onder impuls van Vlaanderen, een zeer negatief signaal heeft gegeven naar de internationale gemeenschap toe door zich niet aan te sluiten bij de oproep om de Europese Green Deal als leidraad te laten dienen bij de economische relance na de coronacrisis. De

redenen die minister Demir daarvoor aanhaalde, lijken Chris Steenwegen weinig geloofwaardig. Het is wel positief dat er binnen de meerderheid een besef groeit dat het nuttig kan zijn om de Green Deal en de economische relance aan elkaar te koppelen. Centen kunnen immers maar een keer worden uitgegeven. Als ze dan gebruikt worden met een dubbele doelstelling, de klimaatuitdaging aangaan en de economie relanceren en voorbereiden op de toekomst, dan is dat dubbele winst.

De minister had eerder aangegeven dat economische relance niet beperkt mag worden tot de Green Deal, maar het is Chris Steenwegen niet helemaal duidelijk wat ze daarmee bedoelt. De Green Deal is immers al heel omvattend en beoogt een systemische verandering van zowat alle economische sectoren. Een beetje toelichting is welkom.

2.13. Tussenkost van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy voegt nog twee opmerkingen aan het debat toe. Ten eerste begrijpt hij de woede van de minister om mensen die in deze tijden sluikestorten. Sluikestorten zou dan ook veel strenger bestraft moeten worden, al is dat natuurlijk niet enkel een bevoegdheid van minister Demir. De minister zou een voorbeeld kunnen nemen aan het beleid van Singapore op dat vlak. Wie daar iets op straat gooit, wordt daar streng voor beboet: van 2000 dollar bij de eerste keer tot wel 10.000 dollar bij de derde keer. Dat lijkt de spreker een betere aanpak dan sensibiliseren.

Sam Van Rooy vindt het goed dat de minister dat Deense idee een halt heeft toegeroepen. Maar tegelijk hoort hij haar hier andere taal spreken. Dat maakt hem bezorgd. Hij verwijst naar de oproep van Chris Steenwegen om de opportuniteiten voor de klimaattransitie maximaal te benutten. De spreker kan niet genoeg benadrukken hoezeer Vlaams Belang daar tegen is. Dit is een gezondheidscrisis en een economische crisis, maar geen klimaatcrisis. Vlaams Belang is tegen het afdwingen van een klimaattransitie en pleit er dan ook voor om de Green Deal, zeker voor nu, te laten voor wat die is.

2.14. Tussenkost van Johan Danen

Johan Danen is erg bezorgd om de budgetmeterklanten. Men moet vermijden dat mensen samenkomen in de ruimte waar het opladen plaatsvindt. Kan de minister er, net als in Wallonië, voor zorgen dat die mensen gedurende de tijd van de crisis een krediet krijgen dat ze achteraf moeten terugbetalen?

Het sociaal tarief is nog altijd relatief laag. Maar het tarief van de distributienetbeheerders, waarop mensen die niet kunnen betalen, terugvallen, is momenteel erg hoog. De spreker heeft de oefening gemaakt voor zijn gemeente in Limburg. Een gewone gebruiker betaalt minder dan 700 euro per jaar aan energie bij een gemiddeld gebruik. Maar als men klant is bij de distributienetbeheerder omdat men niet kon betalen bij een commercieel leverancier, betaalt men meer dan 1000 euro. Die verschillen zijn onaanvaardbaar, vooral omdat het de sociaal zwakkeren zijn die die hoge tarieven moeten betalen. Johan Danen vraagt de minister er bij de Federale Regering op aan te dringen die tarieven vaker te bekijken.

Wat gasleveringen betreft, herhaalt Johan Danen dat mensen die niet over voldoende krediet beschikken geen minimale levering kunnen krijgen. Dat is volgens de minister immers technisch niet mogelijk. Er gebeuren echter geen afsluitingen meer, waardoor mensen toch nog gas kunnen krijgen. Hij vraagt de minister om dit nog even te verduidelijken.

Particulieren hebben de kans om tot het eind van 2020 zonnepanelen te installeren en van de terugdraaiende meter gebruik te maken. Momenteel liggen echter heel wat bedrijven plat en kunnen mensen dergelijke installaties niet meer krijgen. De

vraag is dan of de minister bereid is die termijn met een paar maanden uit te stellen. Dit lijkt een maatregel zonder financiële impact die het gemoed van veel mensen zou geruststellen.

Heel wat leveranciers zitten met problemen. Het is niet de bedoeling van Johan Danen voor die leveranciers op te komen, maar ze zijn wel nodig om de energietransitie waar te maken. Het mag dan ook niet gebeuren dat een aantal leveranciers nu overkop gaan. Momenteel bestaat de factuur voor een derde uit energie, want de rest bestaat uit nettarieven en taksen. De leveranciers zijn echter verantwoordelijk voor het volledig pakket. Als mensen niet betalen, moet de leverancier de nettarieven en taksen toch aan Fluvius en aan de overheid overmaken. Hij vraagt dan ook om een betere verdeling, zodat iedereen verantwoordelijk wordt voor het gedeelte van de factuur waarvoor hij verantwoordelijk is. Hij pleit niet voor een generieke maatregel, maar om te vermijden dat leveranciers failliet zouden gaan, moet de verdeling correcter worden. De voorbije jaren zijn een aantal kleinere leveranciers failliet gegaan, wat heel wat ongewenste neveneffecten heeft gehad.

Wat de containerparken betreft, heeft Johan Danen er begrip voor dat asbestleveringen verboden zijn. Het lijkt hem niet evident in deze omstandigheden asbest te laten storten. Hij vraagt de minister of zij er een idee van heeft vanaf wanneer dat wel zal kunnen gebeuren. Nu voeren allerlei mensen werken uit, waarna ze de asbestplaten langs hun huis bewaren. Als ze massaal naar de containerparken trekken om dat asbest te storten, zullen nieuwe problemen ontstaan die beter kunnen worden vermeden. Hij vraagt de minister hoe zij dat wil aanpakken, zodat mensen die met dergelijk afval zitten daar op een veilige manier vanaf kunnen geraken.

Johan Danen hoopt dat de commissie de komende weken de waterbeleidsnota met alle stakeholders zal kunnen bespreken. Als het een droge lente en een droge, warme zomer wordt, ziet het er immers slecht uit voor de waterhuishouding. Om dat te vermijden, moet de minister structurele maatregelen nemen.

2.15. Tussenkoms van Lode Ceyskens

Wat de vragen over beheerjacht betreft, treedt *Lode Ceyskens* de minister bij. De landbouwgewassen zijn essentieel voor de eigen voedselproductie. Daar moeten maatregelen voor worden genomen, maar dan niet in functie van recreatie.

Lode Ceyskens beklemtoont ook het belang van de toegankelijkheid van de natuur zodat iedereen daar maximaal van kan genieten. Nog te vaak wordt die afgesloten.

Minister Demir zei eerder al dat paardrijden kan in een manege mits het in acht nemen van de regels inzake social distancing. Lode Ceyskens wijst er voor alle duidelijkheid nog eens op dat dit enkel kan op het eigen paard. Er is gevraagd of in het kader van dierenwelzijn een wandeling in de onmiddellijke omgeving van de stal toegelaten is voor mensen die geen eigen weide hebben. Deze vraag zal volgens Lode Ceyskens door de Nationale Veiligheidsraad worden behandeld.

2.16. Tussenkoms van Carina Van Cauter

Carina Van Cauter heeft minister Demir meermaals horen zeggen dat de Veiligheidsraad maatregelen oplegt maar neemt aan dat de bezorgdheden en vragen die leven in Vlaanderen bij monde van de minister-president aan de Veiligheidsraad worden doorgegeven zodat daar rekening mee kan worden gehouden.

Zij sluit zich aan bij de vraag over het beperken van de achterstand inzake het verlenen van omgevingsvergunningen. Dat is zeer belangrijk in het kader van het economisch herstelbeleid. Waarom een aantal termijnen zijn verlengd, is haar niet

helemaal duidelijk, misschien moest men zich afstemmen op een andere manier van werken. Maar het moet, nu er geen bezoek is aan de loketten, toch mogelijk zijn om dossiers binnen de toegemeten termijn te beoordelen. Zij dringt erop aan dat er, ook inzake beroepstermijnen, geen bijkomend uitstel van termijnen wordt verleend, waardoor de definitieve vergunning op de lange baan zou worden geschoven. Carina Van Cauter heeft begrip voor de problematiek van het openbaar onderzoek, maar dat wordt toch ter kennis gebracht van het publiek, meer bepaald van mensen die mogelijk gevolgen kunnen hebben van de omgevingsvergunningsaanvraag. Dat betekent bijna automatisch dat ze in de onmiddellijke omgeving wonen of verblijven waardoor ze dus een zicht kunnen hebben op dat openbaar onderzoek. Het enige probleem is inzage in het dossier, maar het moet mogelijk zijn om dat op een coronaveilige manier te doen.

Ze erkent het belang van nabij groen, maar dat lost niet alle problemen op. Ze wijst dan ook op het belang van voldoende private buitenruimte. Ze vraagt of de Vlaams Bouwmeester namens de Vlaamse Regering heeft gesproken toen hij zei dat de Vlamingen te veel ruimte gebruiken voor wonen. Hij pleitte er ook voor om ons niet te laten leiden door de coronacrisis, maar ze hoopt dat dit niet gedeeld wordt door de Vlaamse Regering. Na de crisis moet er een goed debat gevoerd worden over de definities van ruimtebeslag en ruimtegebruik.

3. Antwoorden van de minister

Minister *Zuhail Demir* ondersteunt de burgerinitiatieven waar het mogelijk is. Ze kreeg ook de vraag van burgemeesters om een bos aan te planten om de overledenen in hun gemeenten te herdenken. Ze wil zich eerst bezig houden met het onder controle houden van de gezondheidscrisis, maar er zijn middelen voorzien voor bosuitbreidingsplannen. Ze denkt eraan om in elke provincie een soort van herdenkingsmonument onder de vorm van natuur en bos, op te richten.

De minister is het eens met Bruno Tobbacq dat er een goede monitoring van de schade van de biodiversiteit moet worden gemaakt. Het ANB, het INBO en andere erkende onderzoeksinstituten dragen hier ook toe bij, evenals de duizenden vrijwillige natuurkenners.

Het initiatief tot het openstellen van privé-domeinen ligt bij de eigenaars zelf. Minister *Demir* wil dit wel ondersteunen. Ze wil de privé-eigenaars ook maximaal engageren bij het realiseren van het bos- en natuuruitbreidingsbeleid.

Men heeft het Nationaal Crisiscentrum gevraagd om een antwoord te geven op de vraag naar de noodzaak tot jacht om te vermijden dat er schade is. Dat gaat over de jachtactiviteiten waar preventieve maatregelen genomen zijn en waar naast everzwijnen ook houtduiven en kraaiachtigen onder vallen. Belangrijk is dat er eerst moet worden gekeken of er geen preventieve maatregelen mogelijk zijn en tijdens de bestrijding de social distancing strikt kan worden nageleefd, bijvoorbeeld bij het inladen van een geschoten everzwijn. De minister hoopt vandaag een antwoord te krijgen van het Nationaal Crisiscentrum.

Op de opmerking van Mieke Schauvliege dat er weinig schade is aan de landbouw en de jacht misschien niet noodzakelijk is, antwoordt de minister dat de cijfers duidelijk zijn: 20 procent van het afschot van everzwijnen gebeurt normaal in de periode van 15 maart tot en met 15 mei. Het gaat over ongeveer vierhonderd dieren. Dat is niet weinig. De minister deelt de bezorgdheid over het respecteren van de regels rond social distancing. Daarom heeft ze ook die vraag gesteld aan het Nationaal Crisiscentrum. Er is pas nog een zeer zwaar ongeval gebeurd met everzwijnen die op de weg waren. Er zijn ook meldingen van schade aan landbouwpercelen. Daarom heeft men de vraag voorgelegd. Het gaat niet over de individuele jacht of de hobbyjacht.

Wat betreft de vraag van Piet De Bruyn over bijkomende maatregelen na de lockdown, is de eerste inschatting dat er in de natuurgebieden in het binnenland juist meer mensen aanwezig zijn en er zich geen ecologische val zal voordoen. Aan de kust wandelen nog altijd wel mensen op de stranden, met name de kustbewoners zelf. De zeldzame kustbroedvogels beginnen meestal pas begin mei te broeden. Als de situatie van nieuwe broedplaatsen zich zou voordoen, kan worden overwogen om een tijdelijke veiligheidsmaatregel uit te vaardigen met het oog op de bescherming van de kwetsbare populaties en hun broedsels.

De minister heeft er bewust voor gekozen om de aanpak van de heropening van de containerparken over te laten aan het lokale niveau. De situatie verschilt van intercommunale tot intercommunale en ook het lokale gegeven speelt mee. Op dit moment blijken verdere maatregelen niet nodig maar er is wel nauw contact met alle intercommunales en het kabinet volgt dit dagelijks op. Er zijn nog enkele parken waar ondanks de oproep om enkel te komen wanneer het dringend is, de rijen toch nog vrij lang blijven. Via Interafval werd gemeld dat in de meeste parken vandaag minder mensen over de vloer komen dan in dezelfde periode vorig jaar. Dat is ook nodig want door de maatregelen worden ook minder mensen tegelijk toegelaten.

De huisvuilophaling komt momenteel niet in het gedrang. Voor zover de minister weet, heeft een minderheid van de intercommunales bijvoorbeeld de ophaling op afroep van grof vuil on hold gezet. Belangrijke stromen zoals restafval en gft worden overal opgehaald. De instrumenten rond bestraffing van sluikstorters liggen in handen van de lokale besturen. Zij kunnen dit handhaven door middel van GAS-boetes en retributies.

De huidige campagne van de Mooimakers over corona is niet offline gehaald. Tijdelijk is de algemene communicatie om zwerfvuil op te ruimen wel stopgezet. Vanuit het Nationaal Crisiscentrum was het niet duidelijk of men zwerfvuil mocht inzamelen of niet. Intussen heeft het Nationaal Crisiscentrum verduidelijkt dat dat wel mag op voorwaarde dat de veiligheidsmaatregelen worden gerespecteerd. Daarom staat deze communicatie nu opnieuw online.

Minister Zuhail Demir is bereid om te kijken naar de opmerking van Mieke Schauvliege over de onverwachte controles met de nodige bescherming in verband met de opheffing van de visuele controle bedrijfsrestafval. Ze zal bekijken hoe ze dat kan verstevigen.

Er is nog geen groot effect op het totale verbruik van drinkwater in coronatijd. Wel zijn er regionale verschillen. Aan de kust noteren drinkwaterbedrijven een daling van ongeveer 37 procent ten opzichte van vorig jaar. Andere regio's vertonen uiteenlopende cijfers, gaande van een daling van 5 procent tot zelfs een stijging van 10 procent.

De luchtkwaliteitsmetingen blijven gewoon doorlopen zodat er lessen kunnen worden getrokken uit het gewijzigde gedrag tijdens deze periode en de impact ervan op de luchtkwaliteit. Daarom is het belangrijk dat die metingen blijven doorgaan.

Er waren heel wat vragen over de vergunningen. De minister vindt net als iedereen dat de vertragingen maximaal moeten worden beperkt. De verlenging van de beslissingstermijn is een mogelijkheid. Maar gemeenten kunnen perfect snel vergunnen. In alle communicatie aan de lokale besturen is gevraagd om de verlengde beslissingstermijnen niet nodeloos uit te putten. Heel wat lokale besturen doen dat ook. Burgemeesters melden dat ze gewoon voortwerken en geen enkel probleem hebben om de termijnen te respecteren. Voor openbare onderzoeken ontvangen bepaalde gemeenten hun burgers, met respect voor social distancing. De minister hoopt dat iedereen zich heeft kunnen aanpassen om geen nodeloze vertragingen

te hebben. Na een beslissing van de Nationale Veiligheidsraad zal de minister dat verder bekijken.

De minister is van oordeel dat wat niet moet worden verlengd, ook niet wordt verlengd. Er moeten geen beslissingen worden afgeleverd zonder een volwaardig openbaar onderzoek of met een beperking van de beroepsmogelijkheden, die achteraf allemaal sneuvelen in beroep, want dan is de economie nog verder van huis. Het is essentieel om dat op te vangen. Minister Demir laat nakijken wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot de beroepstermijnen. Ze wil in geen geval afbreuk doen aan de rechtsbescherming van de burgers, want ze vindt dat een belangrijk principe, ook in coronatijden. Elke beslissing die genomen wordt, moet afgewogen worden tegenover die rechtsbescherming. Er zijn ideeën om de beroepstermijnen terug te brengen tot dertig dagen voor dossiers waarbij er bijvoorbeeld tijdens het openbaar onderzoek geen bezwaren waren. Ze zal nagaan of dat juridisch voldoende onderbouwd is.

Ook in verband met het openbaar onderzoek waren er verschillende suggesties. Minister Demir heeft de opdracht gegeven aan de administratie om samen met de VVSG te bekijken welke mogelijkheden er zijn. In elk geval blijft een minimale termijn van dertig dagen openbaar onderzoek gegarandeerd. Bovendien worden bezwaren die ingediend worden tijdens de periode van schorsing ook als ontvankelijk beschouwd. Ze vindt een volwaardig openbaar onderzoek waarin iedereen de kans krijgt op inspraak, belangrijk. Zonder een volwaardig openbaar onderzoek is de kans immers groot dat de vergunning achteraf aangevochten wordt.

De rechtspraak hecht ook veel belang aan inspraak. Het lijkt minister Demir allesbehalve eenvoudig om hier een juridisch sluitend alternatief te vinden, maar ze zet alles op alles om de vertragingen tot een minimum te beperken. Ze zal tijdig communiceren over de verdere aanpak.

Wat de digitalisering van de Vlaamse administratieve rechtscolleges betreft, is minister Demir het volledig eens met Tinne Rombouts dat daar maximaal op ingezet moet worden. Ze merkt dat men daar heel terughoudend tegenover staat. Ze begrijpt dat eigenlijk niet, maar zal die administratieve rechtscolleges moeten dwingen om maximaal in te zetten op digitalisering, zodat de behandelingstermijnen zeker niet oplopen als gevolg van de coronacrisis. Ze kijkt ernaar uit om tegen 1 september 2020 een digitaal platform in werking te laten treden.

Wat de maximale digitalisering van alle documenten betreft, deelt minister Demir aan Mieke Schauvliege mee dat een aantal documenten op die manier opgelost werden. Het loket functioneert op dit moment waarvoor het ontworpen is: een digitaal loket voor het indienen van dossiers, het uitwisselen van advies en het indienen van bezwaren. De minister is daar niet tegen. Maar als gezegd wordt dat alles digitaal moet, dan moet het loket, dat daar nu eigenlijk niet voor gemaakt is, dat ook wel kunnen dragen. Dat moet dus bekeken worden, evenals het principe van auteursrecht, privacy enzovoort. Ze laat in ieder geval onderzoeken of een openbaar onderzoek in de toekomst nog meer dan nu digitaal kan plaatsvinden. Ze wil er wel over waken dat elke bevolkingsgroep inzagerecht behoudt. Het is belangrijk dat iedereen mee is, en dat diegenen die niet mee zijn, wel een alternatief hebben. Ze zal dus onderzoeken in hoeverre het systeem van vandaag dat in de toekomst kan dragen.

Aan Bruno Tobbacq en de vraag betreffende de voorziene afwijking inzake algemene en sectorale milieuvorwaarden, antwoordt minister Demir dat in het dossier van de regering bleek dat er een concrete vraag was van Comeos over het beleveren van de warenhuizen 24 uur op 24, 7 dagen op 7. Zo konden paniek en hamstergedrag worden tegengegaan. Dat probleem is nu van de baan, maar alles is klaar mocht het zich opnieuw voordoen. Indien Vlaamse bedrijven kunnen beginnen aan de productie

van nieuwe antivirale medicijnen, kan dit mogelijk worden gemaakt binnen de grenzen van dit besluit.

Minister Demir beklemtoont als minister van Omgeving dat we er niet alleen voor moeten zorgen dat de bedrijven kunnen overleven en dat de burgers hun job kunnen behouden. Het herstelbeleid zal ook maximaal bijdragen aan een duurzame economie, aan het creëren van nieuwe jobs, en aan de realisatie van de noodzakelijke energie- en klimaattransitie om ons naar een klimaatneutrale samenleving te brengen.

Minister Demir zegt dat het echt zo is gegaan met die eerste en tweede brief, wat Chris Steenwegen daar ook over moge denken. De brief is dinsdag 7 april 2020 aangekomen, met de vraag om hem woensdag 8 april 2020 te ondertekenen. Maar de brief werd het afgelopen weekend nog eens geamendeerd. Minister Demir wil de eerste brief eerst met haar collega's en ook die van Wallonië en Brussel bespreken. Als zij haar handtekening plaatst onder de tweede brief, die over de doelstelling 55 procent, wil zij ook garanties over hoe dat zal worden bereikt. Men moet respect hebben voor de democratie en niet zomaar een handtekening plaatsen.

Het relancebeleid moet afgestemd worden op de klimaat- en energietransitie en met de opportuniteiten die daarmee gepaard gaan. Dit moet breder gezien worden dan enkel de Green Deal. Als er opportuniteiten zijn om het relancebeleid te combineren met nieuwe stimulansen voor energie- en klimaattransitie, moeten die opportuniteiten maximaal kunnen worden benut. Dit is daar een ideale gelegenheid voor.

Momenteel wordt over deze brief nog gesproken met de deelstaten. Minister Demir hoopt dat hierover een akkoord kan worden bereikt. Het herstelbeleid moet maximaal gebundeld worden met de klimaatuitdaging, maar het gaat breder.

Waarom moet het relancebeleid breder zijn dan alleen de Green Deal? Volgens minister Demir bevat de Green Deal wel opportuniteiten, maar hij is slechts een van de bouwstenen van dat relancebeleid. In het akkoord zal men de bezorgdheid daarover blijven meedelen, want er waren vanuit Vlaanderen al een aantal opmerkingen over de Green Deal. De minister wil op dat vlak consequent zijn. De gesprekken met de deelstaten verlopen intussen goed.

Dan zijn er vragen over de dalende elektriciteitsprijs. Alles wat met kerncentrales heeft te maken, is in de eerste plaats een federale bevoegdheid. De Belgische kerncentrales zijn beperkt flexibel. Ze hebben dit in het verleden bewezen door de productie aan te passen aan een zeer lage of negatieve prijs voor elektriciteit. De federale overheid en Elia zijn bevoegd voor het evenwicht in vraag en aanbod, waarvan de prijs het gevolg is. Vanuit Vlaanderen zal men meewerken aan dat evenwicht en men zal de Europese richtlijnen over flexibiliteit en energiegereedschappen omzetten. De uitrol van de digitale meter loopt ook verder. Dit zal alle verbruikers de mogelijkheid geven om geld te verdienen door rekening te houden met het aanbod aan hernieuwbare energie. De uitbatingssteun wordt verder geleidelijk verminderd en afgebouwd, en men schakelt voor zonne-installaties over op veilingen en investeringssteun. De negatieve prijzen zullen verminderen wanneer de exploitatiesteun vermindert.

Waarop is de verlenging van de termijn met 120 dagen van toepassing? Minister Demir stelt dat die zal gelden voor de indiendatum van de call kleine en middelgrote windturbines of voor de projecten die al hebben meegedaan aan de call of voor individuele dossiers over extra calls. De call voor kleine en middelgrote windturbines liep nu tot 26 mei 2020. Met een ministerieel besluit van 14 april 2020 werd de call verlengd tot 31 augustus om iedereen maximaal de kans te geven een project in te dienen. Om een project te kunnen indienen is immers een plaatsbezoek nodig en dat is nu niet evident. Projecten die hebben meegedaan aan een

call krijgen generiek een verlenging van 120 dagen. De klok wordt stilgelegd tussen 20 maart en 17 juli 2020. Deze periode kan indien nodig nog driemaal met een maand worden verlengd. Voor groene warmte zijn er twee calls per jaar. De eerste liep tot 11 maart. De analyse gebeurt volledig digitaal en binnen een strikte planning. De resultaten van deze eerste call worden voorbereid en binnenkort bekendgemaakt. De tweede call is in het najaar. De minister stelt vast dat er vandaag nog geen redenen van een vertraging te zien zijn.

Zijn er bij de OCMW's meer vragen over de budgetmeters? Er zijn 40.000 gezinnen met een budgetmeter, 30.000 van hen gebruiken een klassieke oplaadkaart en 10.000 hebben een digitale budgetmeter. Er zijn vandaag voor deze doelgroep nog geen collectieve maatregelen genomen, want de digitale meters zijn geprogrammeerd om elk groot bedrag dat op een oplaadkaart staat prioritair te gebruiken voor de schuldfbouw en niet om minder op te laden en de tarieven te verlagen. In individuele noodgevallen zal Fluvius rechtstreeks tussenkomen. Ook de VVSG en de OCMW's geven aan dat zij niemand in de steek zullen laten, en dat ze de mensen zullen helpen.

Wat de technisch werklozen betreft, is het inderdaad belangrijk om zo snel mogelijk de operationele maatregelen uit te voeren. De minister is niet vertrouwd met de specifieke groep waar Hannes Anaf naar verwees; momenteel onderzoekt het kabinet een welbepaalde doelgroep. Maar het is belangrijk dat zo'n doelgroep duidelijk kan worden geïdentificeerd, en dat hun inkomstenverlaging duidelijk een gevolg is van de coronacrisis. Er mag geen discriminatie ontstaan met andere doelgroepen. Men moet ook over de nodige gegevens beschikken om tot een uitbetaling te kunnen komen.

Minister Demir bevestigt dat er bij het verbreken van een IBO-overeenkomst een compenserende IBO-premie komt voor de cursist. Die premie bedraagt 70 procent van de IBO-toeslag waarop de cursist recht had. De premie wordt maandelijks toegekend, maar is beperkt voor de periode van 12 maart tot 12 juni. Voor deze groep heeft de Vlaamse Regering al een maatregel genomen om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

De brief die aan het federale niveau werd geschreven in verband met een snelle aanpassing van de sociale tarieven en de sociale maximumprijzen zal aan de commissie worden overgemaakt.

Wat de structurele V-test op de energiefactuur betreft, vraagt de minister bij de diensten na hoe dat toch kan worden gerealiseerd, of hoe dat zichtbaarder kan worden gemaakt.

In verband met de vragen rond hernieuwbare energie en oversubsidiëring is de minister het eens met de SERV, in die zin dat de investeringen moeten blijven doorgaan. Ook de vergoedingen moeten marktconform blijven.

De discussie rond het S-peil werd al herhaaldelijk gevoerd in deze commissie. De minister komt in mei met een wijzigingsbeleid betreffende de omzetting van de EPB-richtlijn en de evaluatie van de EPB-regelgeving. Op dat moment zal ze ook voorstellen doen rond het S-peil.

Naar aanleiding van de vraag van Johan Danen geeft de minister mee dat de risico's bij het opladen beperkt zijn, want de terminals worden ontsmet door de beheerders. Er zijn op dit moment ook voldoende oplaadpunten. Op plaatsen waar het moeilijk is om op te laden, komen de OCMW's of Fluvius ook tussen.

De brief die aan het federale niveau werd geschreven in verband met een snelle aanpassing van de sociale tarieven en de sociale maximumprijzen zal aan de

commissie worden overgemaakt. Daarin verzoekt de minister om de aanpassing bijvoorbeeld per kwartaal te laten gebeuren in plaats van zesmaandelijks.

Een minimale levering van gas in geval van zelfafsluiting is niet evident. Voor elektriciteit is het technisch mogelijk om nog een kleine hoeveelheid elektriciteit te leveren, maar bij gas is dat gevaarlijk, want bij levering van een kleine hoeveelheid gas is er kans op ontploffingsgevaar. Daarom is er geen beperkte levering van gas mogelijk. De OCMW's voorzien nu in extra financiële middelen om de budgetmeter voor aardgas toch te kunnen opladen.

Met betrekking tot de terugdraaiende meter wijst de minister erop dat verschillende partijen een vernietigingsberoep hebben ingediend bij het Grondwettelijk Hof. Zolang het Hof geen uitspraak doet over de diverse beroepen tegen het decreet betreffende de digitale meter, zal elke wijziging aan dat decreet voor bijkomende onzekerheid zorgen. Op vraag van de minister onderzoekt het VEA momenteel of er een premie voor kleine PV-installaties kan worden voorzien vanaf 2021, om zodoende de drempel voor mensen om te investeren, te verkleinen.

De minister onderschrijft het belang van de leveranciers in de energietransitie en deelt de bezorgdheid rond de financiële draagkracht van de sector in deze uitzonderlijke periode. Minister Demir heeft naar aanleiding van de brief van FEBEG meteen aan de VREG en het VEA gevraagd om de ernst van de problematiek in kaart te brengen en opties van oplossingen aan te reiken.

De GAS-boetes voor zwerfvuil bedragen momenteel 350 euro, maar de minister vindt het nu vooral belangrijk om in te zetten op het verhogen van de pakkans. Met hoge boetes ben je niets, als je de daders niet kunt vatten. Het is een en-enverhaal. GAS-boetes zitten bij de lokale besturen, maar de minister wil wel bekijken wat er op Vlaams niveau nog kan gebeuren.

Minister Demir geeft ook nog mee dat bij de sluiting van de recyclageparken heel wat beschermingsmateriaal afgestaan is aan de zorginstellingen, ook dat voor de asbestbehandeling. Daardoor is er nu een schaarste bij de mensen die de inzameling van asbest doen. De minister deelt de bezorgdheid van Johan Danen met betrekking tot de opslag van asbest en zal met de administratie bekijken wat daaraan kan worden gedaan.

Tot slot stipt minister Demir aan dat de minister-president en zijn kabinet de Vlaamse aandachtspunten en bekommernissen meenemen naar de diverse echelons waar de richtlijnen worden verzorgd. Dat wil niet zeggen dat ze altijd gevolgd worden, maar de nodige vragen worden wel aangehaald. Ook op de ministerraad kan elke minister punten aanbrengen die moeten worden meegenomen naar het federale niveau. Minister Demir probeert dat ook voor haar bevoegdheden consequent te doen.

4. Aanvullende tussenkomsten en antwoorden

Tinne Rombouts wijst erop dat de minister over de ondersteuning van projecten inzake hernieuwbare energie heeft aangegeven dat de datum verschuift van mei naar 31 augustus. Ze vindt het goed dat er extra tijd wordt gegeven om projecten rond te krijgen en te kunnen indienen bij die call, maar er zijn ongetwijfeld ook al projecten die tijdig klaar en al ingediend zijn. Schuift die termijn ook voor hen op tot 31 augustus, of is het mogelijk om te differentiëren, zodat die projecten toch al kunnen gebeuren?

Minister *Zuhal Demir* antwoordt dat men van de belangrijkste indiener in de vorige calls de indicatie kreeg dat er nog geen noemenswaardig deel van de projecten volledig klaar is en al zou kunnen ingediend worden. Er zijn momenteel ook nog

geen projecten ingediend. De einddatum voor de oproep is dan ook voor alle projecten 31 augustus. Het moet namelijk ook mogelijk zijn om alle projecten samen te rangschikken. Men kan dus geen projecten afzonderlijk beoordelen.

Johan Danen wijst erop dat een aantal projecten inzake hernieuwbare energie die een vergunning kregen in het nabije verleden, dan twee jaar de tijd hadden om te starten en drie jaar om in exploitatie te gaan. Is de minister ook bereid om daarop in te grijpen als er problemen zouden zijn? Hij kan zich immers voorstellen dat bijvoorbeeld het plaatsen van de sokkel voor een windmolen momenteel bijna onmogelijk is. Dan zou het wel eens kunnen dat die termijnen ook in het gedrang komen. Het zou jammer zijn, mochten projecten niet kunnen worden uitgevoerd door een korte overschrijding van die termijnen.

Minister *Zuhal Demir* antwoordt dat de verlenging voor lopende projecten in een ontwerp van besluit zit dat momenteel in opmaak is. Daarin wordt voorzien dat de realisatieperiode met vier maanden opgeschort wordt voor projecten die in de nabije toekomst moeten afgewerkt worden.

Carina VAN CAUTER,
voorzitter

Tinne ROMBOUTS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
COP	Conferentie van de Partijen
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
EPB	energieprestatie en binnenklimaat, energy performance of buildings
ETS	emissions trading scheme
FEBEG	Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven
GAS	gemeentelijke administratieve sanctie
gft	groente-, fruit- en tuinafval
IBO	individuele beroepsopleiding (in een onderneming)
IDM	Intercommunale Durme-Moervaart
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
kmo	kleine of middelgrote onderneming (meervoud = kmo's: kleine en middelgrote ondernemingen)
MER	milieueffectrapport
NO ₂	stikstofdioxide
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PV	photovoltaic
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VEA	Vlaams Energieagentschap
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten